

Pensjonsvedtekter Fellesordningen

Godkjent av styret i PKH	17.12.2025
--------------------------	------------

Innholdsfortegnelse

Del I – Vedtekter for Fellesordningen	6
Kapittel 1 – Pensjonsordningens formål	6
§ 1-1 Definisjon	6
§ 1-2 Avtale om tilslutning	6
§ 1-3 Lovregulering	6
§ 1-4 Pensjonsytelser i krig	6
Kapittel 2 - Hvem pensjonsordningen omfatter	7
§ 2-1 Ved inngåelse av avtaler	7
§ 2-2 Fast ansettelse	7
§ 2-3 Timelønnte, midlertidig ansatte, og arbeid ut over fast ansettelse mv.	7
§ 2-4 Risikodekning før innmelding.....	7
§ 2-5 Avtalte opptaksvilkår	7
§ 2-6 Uførepensjonister	7
§ 2-7 Endring/utmelding ved gjennomsnittsberegnete medlemskap.....	7
§ 2-8 Når forsikringsgivers ansvar begynner å løpe og forsikringstakers ansvar	7
§ 2-9 Forsikringsdekning og frivillig medlemskap under permisjon.....	8
§ 2-10 Fortsettelse av medlemskap	8
§ 2-11 Melding om rettigheter ved utmelding.....	8
Kapittel 3 - Unntak fra medlemskap	9
§ 3-1 Medlemskap i folketrygden	9
§ 3-2 Avlønning av alderspensjonister	9
Kapittel 4 - Pensjonsgrunnlaget	9
§ 4-1 Fastsettelse av pensjonsgrunnlag	9
§ 4-2 Faste tillegg	9
§ 4-3 Gjennomsnittlig stillingsprosent	9
§ 4-4 Nedgang i pensjonsgrunnlag.....	9
§ 4-5 Øvre grenser for pensjonsgrunnlaget	10
§ 4-6 Samtidige stillinger.....	10
§ 4-7 Regulering av pensjonsgrunnlag	10
Kapittel 5 - Medlemstid.....	10
§ 5-1 Tid som medregnes	10
§ 5-2 Medregning av medlemstid i annen ordning.....	11
§ 5-3 Fremtidig medlemstid	11
§ 5-4 Avrundingsregler	11
Kapittel 6 - Aldersgrense	11
§ 6-1 Aldersgrense	11
§ 6-2 Overgang til stilling med annen aldersgrense	12
§ 6-3 Overgang til stilling med høyere aldersgrense.....	12

Kapittel 7 – Alderspensjon - bruttopensjon for medlemmer født 1962 eller tidligere	12
Alderspensjon - bruttopensjon	12
§ 7-1 Virkeområde	12
§ 7-2 Vilkår for alderspensjon, start og opphør	12
§ 7-3 Pensjonsgrunnlag	13
§ 7-4 Lønnsforhøyelse kort tid før pensjonsalder	13
§ 7-5 Beregning av alderspensjon	13
§ 7-6 Samtidige arbeidsforhold	14
§ 7-7 Fradrag for sykepenger	14
§ 7-8 Ny innskuddspliktig stilling	14
Garantibestemmelser	14
§ 7-9 Garanti til medlemmer født 1958 eller tidligere	14
§ 7-10 Garanti til medlemmer født i 1959, 1960, 1961 eller 1962	15
Levealdersjustering	15
§ 7-11 Levealdersjustering av alderspensjon	15
§ 7-12 Levealdersjustering av alderspensjon for årskullene 1954 til 1962	16
Regulering av alderspensjon	16
§ 7-13 Regulering av alderspensjon	16
Alderspensjon til tidligere medlemmer	17
§ 7-14 Vilkår for oppsatt alderspensjon	17
§ 7-15 Utbetaling av oppsatt alderspensjon	17
§ 7-16 Beregning av oppsatt alderspensjon	17
§ 7-17 Bortfall av rett til oppsatt alderspensjon	17
Kapittel 8 – Alderspensjon - påslagspensjon mv. til medlemmer født 1963 eller senere	18
Alderspensjon – påslagspensjon, betinget tjenestepensjon, 2011-tillegg og overgangstillegg	18
§ 8-1 Virkeområde	18
§ 8-2 Opptjening av påslagspensjon - påslagsbeholdning	18
§ 8-3 Uttak av alderspensjon	18
§ 8-4 Levealdersjustering	19
§ 8-5 Ny opptjening	19
§ 8-6 Tillegg for opptjening før 2011	19
Betinget tjenestepensjon	19
§ 8-7 Betinget tjenestepensjon - opptjening	19
§ 8-8 Betinget tjenestepensjon - uttak	20
Regulering av påslagspensjon, betinget tjenestepensjon og 2011-tillegg	20
§ 8-9 Regulering av påslagspensjon, betinget tjenestepensjon og 2011-tillegg	20
Oppsatt pensjon	20
§ 8-10 Oppsatt pensjon for medlemstid etter 2019	20

§ 8-11 Oppsatt pensjon for medlemstid før 2020.....	21
Overgangstillegg.....	21
§ 8-12 Overgangstillegg.....	21
Opphør av pensjon.....	22
§ 8-13 Opphør av pensjon.....	22
Kapittel 8a – Alderspensjon- tidligpensjon og særalderspåslag til medlemmer med særaldersgrense	22
§ 8a-1 Virkeområde.....	22
§ 8a-2 Særskilt tidligpensjonsordning til personer i årskullene 1963 til 1969	22
§ 8a-3 Tidligpensjon til personer med særaldersgrense syv år lavere enn alderen for ubetinget rett til uttak av alderspensjon fra folketrygden	23
§ 8a-4 Reduksjon av tidligpensjon mot pensjonsgivende inntekt.....	24
§ 8a-5 Særalderspåslag	24
§ 8a-6 Livsvarig reduksjon av særalderspåslag	25
§ 8a-7 Flere stillinger med ulik aldersgrense	25
§ 8a-8 Uttak av tidligpensjon og særalderspåslag opphør og endringer	26
§ 8a-9 Reguleringsbestemmelser.....	26
Kapittel 9 – Midlertidig uførepensjon og uførepensjon.....	26
§ 9-1 Vilkår for midlertidig uførepensjon og uførepensjon	26
§ 9-2 Beregning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon	27
§ 9-3 Barnetillegg	28
§ 9-4 Avkortning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon ved arbeidsinntekt.....	28
§ 9-5 Krav om uførepensjon.....	28
§ 9-6 Utbetaling av midlertidig uførepensjon og uførepensjon.....	29
§ 9-7 Revurdering.....	29
§ 9-8 Fritak for medlemsinnskudd	29
§ 9-9 Tilsvarende anvendelse av forskrifter	29
§ 9-10 Regulering av midlertidig uføre- og uførepensjon	30
Uførepensjon til tidligere medlemmer (opsatt uførepensjon)	30
§ 9-11 Oppsatt uførepensjon.....	30
§ 9-12 Beregning av oppsatt uførepensjon.....	30
§ 9-13 Utbetaling av oppsatt uførepensjon	30
§ 9-14 Regulering av oppsatt uførepensjon	30
§ 9-15 Bortfall av rett til oppsatt uførepensjon	31
Kapittel 10 - Ektefellepensjon (enkepensjon eller enkemannspensjon).....	31
§ 10-1 Vilkår for ektefellepensjon	31
§ 10-2 Beregning av ektefellepensjon.....	31
§ 10-3 Reduksjon ved inntekt og annen pensjon	32
§ 10-4 Opphør ved gjengifte	32
§ 10-5 Ektefellepensjon etter flere	33

§ 10-6 Fraskilt ektefelle	33
§ 10-7 Registrert partner.....	33
§ 10-8 regulering av ektefellepensjon.....	33
Ektefellepensjon til tidligere medlemmer (opsatt ektefellepensjon)	33
§ 10-9 Regler for opsatt ektefellepensjon	33
§ 10-10 Vilkår for opsatt ektefellepensjon.....	34
§ 10-11 Beregning av opsatt ektefellepensjon	34
§ 10-12 Utbetaling av opsatt ektefellepensjon	34
§ 10-13 Regulering av opsatt ektefellepensjon.....	34
Kapittel 11 - Barnepensjon.....	34
§ 11-1 Vilkår for barnepensjon.....	34
§ 11-2 Beregning av barnepensjon	34
§ 11-3 Regulering av barnepensjon	35
Kapittel 12 - Utbetaling, tilbakekreving og krav om folketrygdytelse	35
§ 12-1 Betalingsmottaker.....	35
§ 12-2 Opplysningsplikt.....	35
§ 12-3 Tilbakekreving.....	36
§ 12-4 Renter.....	36
§ 12-5 Foreldelse.....	36
§ 12-6 Krav etter folketrygdloven	36
Kapittel 13 – Anke	36
§ 13-1 Anke til Trygderetten	36
Kapittel 14 – Ikrafttreden.....	37
Del II – Avtalefestet pensjon	37
Kapittel 1 – avtalefestet pensjon for årskull 1962 og eldre	37
§ 1 Innledende bestemmelser	37
§ 2 Pensjonsalder	37
§ 3 Vilkår	37
§ 4 Opptjeningskrav	38
§ 5 Pensjonens sammensetning.....	38
§ 6 Regulering av pensjonen	39
§ 7 AFP og arbeidsinntekt	39
§ 8 Virkningstidspunkt mv.....	39
§ 9 Anke	39
Kapittel 2 - Avtalefestet pensjon for årskull 1963 og yngre	40
§ 1 Omfang.....	40
§ 2 Vilkår som må være oppfylt ved fylte 62 år for rett til livsvarig avtalefestet pensjon	40
§ 3 Vilkår som må være oppfylt ved uttakstidspunktet for rett til livsvarig avtalefestet pensjon.....	42

§ 4 Grunnlaget for beregning av avtalefestet pensjon	43
§ 5 Uttak av avtalefestet pensjon	43
§ 6 Regulering av avtalefestet pensjon	44
§ 7 Tilbakekreving av feilutbetalinger mv.	44
§ 8 Anke	44
§ 10 Opplysningsplikt	44
§ 11 Særskilte tilfeller	44
§ 12 Overgangsordning	45

Del I – Vedtekter for Fellesordningen

Kapittel 1 – Pensjonsordningens formål

§ 1-1 Definisjon

Definisjonene i § 1 i vilkårene gjelder også for disse vedtektene.

Vedtektene gjelder for pensjonsordningen i Pensjonskassen for helseforetakene i hovedstadsområdet (PKH), som er i samsvar med lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) kapittel 4. Ytelsene etter pensjonsordningen fastsettes i hovedsak som etter lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse.

§ 1-2 Avtale om tilslutning

Følgende foretak kan inngå avtale med PKH om pensjonsordning:

- Helse Sør-Øst RHF
- Oslo universitetssykehus HF,
- Akershus universitetssykehus HF,
- Sunnaas sykehus HF,
- Vestre Viken HF,
- Sykehuspartner HF

Avtaleforholdet reguleres av forsikringsavtalen, forsikringsvilkårene og disse vedtektene.

§ 1-3 Lovregulering

Pensjonsordningen reguleres av regelverket, slik dette er definert i § 1 i vilkårene.

§ 1-4 Pensjonsytelser i krig

Hvis Norge kommer i krig, kan Kongen bestemme at ytelsene fra forsikringsgiver kun skal utbetales delvis. Kongen kan også vedta andre begrensninger i de rettigheter som følger av disse tariffbestemmelser dersom de tap forsikringsgiver har hatt på grunn av krigen gjør dette nødvendig.

Kapittel 2 - Hvem pensjonsordningen omfatter

§ 2-1 Ved inngåelse av avtaler

Ved inngåelsen av avtalen (jf. § 1-2) opptas som medlem i PKH de arbeidstakere som oppfyller vilkårene som er fastsatt i §§ 2-2 og 2-3, eventuelt i avtalen (jf. § 2-5).

PKH skal utstede forsikringsbevis til alle som blir medlemmer av pensjonsordningen.

Den oppsatte pensjonen arbeidstaker har rett på etter §§ 7-14, 8-10 og 11-4 omfatter uføre-, alders-, ektefelle- og barnepensjon.

§ 2-2 Fast ansettelse

Fast ansatte arbeidstakere meldes inn i pensjonsordningen den dagen de begynner i den faste stillingen.

Arbeidstakere som arbeider ekstra timer ut over fast ansettelse, skal meldes inn etter reglene i § 2-3.

Samlet stillingsprosent kan likevel ikke overstige 100 prosent.

§ 2-3 Timelønne, midlertidig ansatte, og arbeid ut over fast ansettelse mv.

Disse arbeidstakere skal etterinnmeldes ved utløp av kvartalet. Arbeidstakeren skal da meldes inn på grunnlag av en gjennomsnittlig stillingsprosent for hele kvartalet. Det tas likevel ikke hensyn til stillingsprosent som overstiger 100 prosent. Overtidsarbeid skal ikke medregnes.

§ 2-4 Risikodekning før innmelding

Midlertidig ansatte er risikodekket fram til utløpet av det kvartalet arbeidsforholdet påbegynnes. Risikodekningen innebærer at den ansatte ved uførhet, eventuelt de etterlatte ved dødsfall, vil ha rett til pensjon som om vedkommende var innmeldt fra ansettelsestidspunktet med den avtalte stillingsprosent.

§ 2-5 Avtale opptaksvilkår

Dersom det ikke er i strid med overenskomstene, kan det i tilslutningsavtale etter § 1-2 fastsettes opptaksvilkår som avviker fra vilkårene i §§ 2-2 og 2-3.

§ 2-6 Uførepensjoner

Ansatte som får rett til midlertidig uførepensjon eller uførepensjon etter kapittel 9 er medlemmer i pensjonsordningen så lenge de mottar slike ytelser.

§ 2-7 Endring/utmelding ved gjennomsnittsberegnete medlemskap

Dersom et medlem i løpet av et kvartal ikke har oppfylt minstekravet for medlemskap etter § 2-3, skal utmelding skje med tilbakevirkende kraft fra utløpet av forrige kvartal. Tilsvarende gjelder ved endring av stillingsprosent. Se § 2-11, annet ledd om risikodekning før utmelding.

§ 2-8 Når forsikringsgivers ansvar begynner å løpe og forsikringstakers ansvar

Forsikringsgivers ansvar overfor den enkelte arbeidstaker begynner tidligst å løpe fra det tidspunkt arbeidsgiver innmelder vedkommende i pensjonsordningen, dersom ikke annet følger av § 2-4.

Forsikringstaker er ansvarlig for at arbeidstakere som fyller vilkårene for medlemskap blir innmeldt. Forsikringstaker skal etter nærmere fastsatt rutine gi forsikringsgiver melding om de arbeidstakere som skal tas opp i pensjonsordningen.

§ 2-9 Forsikringsdekning og frivillig medlemskap under permisjon

Ved avtalt permisjon i inntil 2 år, uten eller med delvis lønn, er vedkommende dekket i tilfelle død eller uførhet som om de ikke hadde permisjon. Det betales ikke premie for denne risikodekningen. Dersom vedkommende blir medlem av annen pensjonsordning i permisjonstiden, gjelder risikodekningen likevel ikke.

Et medlem har rett til å betale premie til PKH i inntil 2 år under permisjon uten lønn eller med delvis lønn for å få tiden medregnet som pensjongivende ved beregning av alderspensjon og eventuell etterlattepensjon eller uførepensjon som kommer til utbetaling først etter at permisjonstiden er utløpt. Inntretr uførheten under permisjonen, skal medlemstiden medregnes, selv om uførepensjonen først kommer til utbetaling etter permisjonstidens utløp.

Den som ønsker å betale frivillig premie, må melde dette til forsikringsgiver innen 2 måneder fra den dag vedkommende ble meldt ut av pensjonsordningen. Mottar medlemmet melding om utmeldingen senere enn 1 måned etter fratredelsen, har medlemmet 1 måneds frist, regnet fra den dag medlemmet mottok meldingen, til å gi melding om vedkommende ønsker å fortsette premiebetalingen.

I fristtiden er medlemmet sikret de samme pensjonsytelser som gjaldt før fratredelsen. Når særlige grunner gjør det rimelig, kan forsikringsgiver tillate slik premiebetaling selv om melding ikke er kommet inn før fristens utløp.

Forsikringsgiver kan tillate premiebetaling for lengre tid enn 2 år når særlige grunner taler for det.

Når den egne premiebetaling etter dette punkt opphører uten at medlemskapet i PKH fortsetter gjennom arbeidsgiver, gjelder bestemmelsene om pensjon til tidligere medlemmer (oppsatt pensjon) i disse vedtektene.

Premien for frivillig medlemskap fastsettes i samsvar med den ordinære premie i ordningen.

Et medlem som ved permisjon uten lønn eller med delvis lønn betaler frivillig premie, skal innbetale slik premie direkte til forsikringsgiver innen de frister som fastsettes.

Etter forfall kan det kreves renter etter lov om forsinkelsesrente.

§ 2-10 Fortsettelse av medlemskap

Se forsikringsavtaleloven § 19-7.

§ 2-11 Melding om rettigheter ved utmelding

Når PKH får melding om at et medlem slutter i tjenesten og ikke lenger oppfyller kravene jf. vedtektene §§ 2-2 og 2-3 skal PKH sende medlemmet melding om pensjonsrettighetene, herunder retten til å fortsette premiebetalingen. Ved uførhet eller død som inntretr innen 14 dager etter at slik melding er sendt, er medlemmet eventuelt de etterlatte sikret pensjon som om utmeldingen ikke var skjedd. Selv om ikke melding sendes, opphører likevel PKHs ansvar 2 måneder etter at medlemmet sluttet i tjenesten. Retten til å fortsette premiebetalingen opphører 6 måneder etter at PKHs ansvar har falt bort.

Medlemmet, eventuelt de etterlatte, er sikret pensjon etter den til enhver tid registrerte stillingsprosent og pensjonsgrunnlag, selv om utmelding eller andre endringer skal skje med tilbakevirkende kraft, jf. § 2-7.

Kapittel 3 - Unntak fra medlemskap

§ 3-1 Medlemskap i folketrygden

Arbeidstakere som ikke er medlem av den norske folketrygden skal ikke være medlem av pensjonsordningen.

§ 3-2 Avlønning av alderspensjonister

Alderspensjonister som engasjeres på pensjonistvilkår skal ikke meldes inn i pensjonsordningen. Det samme gjelder AFP pensjonister som mottar AFP beregnet etter pensjonsordningens ordinære regler.

Kapittel 4 - Pensjonsgrunnlaget

§ 4-1 Fastsettelse av pensjonsgrunnlag

Pensjonsgrunnlaget fastsettes i hovedsak på samme måte som i lov om Statens pensjonskasse, ut fra fast lønn og pensjongivende tillegg i det arbeidsforhold som gir rett til medlemskap.

Inntekt må være godtgjøring for arbeidsytelse for å kunne medregnes i pensjonsgrunnlaget.

Faste og variable tillegg knyttet til arbeidsytelse utover grunnlønn, inngår i pensjonsgrunnlaget når de godtgjøres som årsbeløp og utbetales på samme måte som ordinær lønn i henhold til Overenskomstene.

Godtgjøringer som pr. 30.4.2002 regnes med i pensjonsgrunnlaget, skal likevel fortsatt være pensjongivende.

Blir den ansattes lønn omregnet for å svare til folketrygdens ytelser, skal pensjonsgrunnlaget likevel ikke endres.

§ 4-2 Faste tillegg

Faste tillegg knyttet til arbeidsytelse utover grunnlønn, inngår i pensjonsgrunnlaget når de godtgjøres som årsbeløp og utbetales på samme måte som ordinær lønn i henhold til Overenskomstene.

§ 4-3 Gjennomsnittlig stillingsprosent

Når et medlem har hatt arbeid med varierende arbeidstid, skal det ved pensjoneringen fastsettes en gjennomsnittlig stillingsprosent. Det skal ses bort fra endringer av stillingsprosent etter utløpet av siste kvartal før pensjoneringstidspunktet. Ved fastsettelsen medregnes først og fremst perioder med den høyeste stillingsprosenten og ikke med mer enn den tid som svarer til full pensjon. Når pensjonsgrunnlaget skal beregnes, tar man utgangspunkt i regulativlønn for full stilling, omregner denne i henhold til gjennomsnittlig stillingsprosent, og medregner tillegg etter § 4-2.

Bestemmelsen her gjelder ikke pensjon etter kapittel 8 og kapittel 9, med unntak av § 8-11 og § 9-12.

§ 4-4 Nedgang i pensjonsgrunnlag

Når et medlem har hatt høyere pensjonsgrunnlag enn på pensjoneringstidspunktet og dette ikke skyldes en alminnelig lønnsregulering, skal det høyere grunnlag gjelde for tiden før grunnlaget gikk ned, og det lavere grunnlag for resten av medlemstiden. Ved eventuell deltidsstilling er det pensjonsgrunnlaget ved full stilling som er avgjørende for sammenligningen.

Medlemmer som har hatt en nedgang i samlet lønn for hel stilling på minst 10 % av folketrygdens grunnbeløp (G), kan ha rett til et tillegg i alderspensjonen. Vilkåret er at medlemmet i en sammenhengende periode på 2 år forut for lønnsnedgangen har hatt et gjennomsnittlig pensjonsgrunnlag - målt i antall grunnbeløp (G) - som er høyere enn pensjonsgrunnlaget på fratredestidspunktet. For deltidsansatte benyttes pensjonsgrunnlaget omregnet til hel stilling ved denne sammenligningen.

Pensjonen beregnes i så fall slik:

Det høyere pensjonsgrunnlaget (gjennomsnittsgrunnlaget i toårsperioden) medregnes for så mange pensjonsgivende medlemsår som vedkommende i alt hadde opptjent fram til slutten av denne perioden.

I tillegg kommer pensjon beregnet etter det nye (lavere) pensjonsgrunnlag for de medlemsår vedkommende har opptjent etter nevnte tidspunkt, likevel ikke for flere år enn at det til sammen blir full medlemstid.

Minstegrensen legges til grunn selv om ikke forsikringstaker følger tariffavtalen.

Denne paragrafen gjelder ikke pensjon etter kapittel 8 og kapittel 9 med unntak av § 8-11 og § 9-12.

§ 4-5 Øvre grenser for pensjonsgrunnlaget

Pensjonsgrunnlaget begrenses slik at den del av lønnen inklusive tillegg som overstiger 12 ganger folketrygdens grunnbeløp (12 G) likevel ikke medregnes. Pensjon på grunnlag av fratreden før 1.5.2000 skal likevel beregnes av et pensjonsgrunnlag hvor bare 1/3 av lønn mellom 8 og 12 G er medregnet.

Pensjonsgrunnlaget for beregning av betinget tjenestepensjon etter § 8-8 begrenses til 7,1 ganger grunnbeløpet.

§ 4-6 Samtidige stillinger

Dersom et medlem har hatt flere stillinger samtidig, skal stillingene ses under ett ved pensjonsberegningen.

Dette gjelder ikke pensjon etter kapittel 8, med unntak av pensjon etter § 8-11.

§ 4-7 Regulering av pensjonsgrunnlag

I alle de tilfeller hvor det på et senere tidspunkt skal foretas gjennomsnittsberegninger eller andre sammenligninger av grunnlag, skal grunnlagene reguleres med lønnsveksten, jf. §§ 7-13, 8-9 og 11-3. Normeringer og justeringer før medlemmets endelige pensjonering, men etter at lønnen opphørte, får ikke betydning for pensjonsgrunnlaget.

Kapittel 5 - Medlemstid

§ 5-1 Tid som medregnes

Når medlemstid inngår i beregningen av pensjon, skal den tiden arbeidstakeren har vært medlem av pensjonsordningen legges til grunn.

Som medlemstid ved beregning av pensjon regnes den tid det er betalt medlemsinnskudd for.

Som medlemstid regnes også den tid medlemmet har oppebåret midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, likevel slik at pensjonsgrunnlaget fastsettes i forhold til uføregraden i nevnte tidsrom. Dette kan fravikes ved tilståelsen av midlertidig uførepensjon eller uførepensjon.

Arbeidstakere med ulønnet permisjon og som mottar pleiepenger fra folketrygden, skal få medlemskap i pensjonsordningen inntil 3 år som arbeidsgiver betaler premie for.

Ved etterinnmelding eller endringer i medlemskapet tilbake i tid, er det en betingelse for medregning av medlemstiden at arbeidsgiver betaler en forsikringsteknisk beregnet engangspremie.

§ 5-2 Medregning av medlemstid i annen ordning

Pensjonsrettighetene skal være omfattet av overføringsavtale mellom lovfestede tjenstepensjonsordninger, offentlige pensjonskasser og livselskap som forvalter offentlige tjenstepensjonsordninger.

For dem som er omfattet av avtalen, medregnes medlemstiden i de pensjonsordninger det er inngått avtale med. Hele pensjonen utbetales fra den pensjonsordning vedkommende sist var medlem av.

Avtalen regulerer også hvordan pensjonen skal fastsettes hvis arbeidstakeren helt eller delvis har samtidig opptjening i flere pensjonsordninger.

Det kan også avtales regler for medlemskap i de tilfeller hvor arbeidstaker samtidig har flere stillinger hos samme arbeidsgiver som hører inn under flere pensjonsordninger. Det kan da bestemmes at arbeidstaker skal innmeldes på grunnlag av sitt samlede arbeidsforhold i en av ordningene.

§ 5-3 Fremtidig medlemstid

Ved beregning av midlertidig uføre-/uføre-, ektefelle- og barnepensjon medregnes fremtidig medlemstid etter bestemmelsene i hhv. §§ 9-2, 10-2 og 11-2.

§ 5-4 Avrundingsregler

Ved beregning av pensjon etter kapittel 7 og 9 avrundes samlet medlemstid slik at brøkdel av et år mindre enn en halv ikke regnes med. En større brøkdel regnes som et helt år.

Medlemstid benyttet i kapittel 8 fastsettes i antall år, avrundet til én desimal.

Kapittel 6 - Aldersgrense

§ 6-1 Aldersgrense

Fastsettelse av aldersgrenser og regler om rett til å ta ut alderspensjon før nådd aldersgrense skal følge de samme prinsipper som gjelder i Statens pensjonskasse.

Dagens særaldersgrenser opprettholdes uendret, jf. første ledd.

Aldersgrensen er 72 år, eller den aldersgrense som til enhver tid gjelder i staten for tilsvarende stilling dersom særaldersgrensen i staten er 65 år eller lavere. I tilsvarende stilling i staten, kan tariffpartene fastsette aldersgrense for stillingen.

For arbeidstakere som har forskjellige funksjoner eller stillinger hos samme arbeidsgiver er det hovedfunksjonen som avgjør hvilken aldersgrense vedkommende skal ha.

§ 6-2 Overgang til stilling med annen aldersgrense

Ved overgang til stilling med annen aldersgrense legges den nye aldersgrensen til grunn etter 1 års tjeneste i den nye stillingen. Se likevel § 6-3.

§ 6-3 Overgang til stilling med høyere aldersgrense

Medlem som i løpet av de siste 10 år før pensjonering har gått over fra stilling med lavere aldersgrense til stilling med høyere aldersgrense, har rett til alderspensjon når følgende vilkår er oppfylt:

- a) Medlemmet ville hatt rett til alderspensjon etter den tidligere aldersgrense.
- b) Medlemmet har innehatt stilling med lavere aldersgrense i minst 15 år.
- c) Den tidligere stillingens lavere aldersgrense er begrunnet med at tjenesten medfører uvanlig fysisk eller psykisk belastning på arbeidstakerne, slik at de normalt ikke makter å skjøtte arbeidet forsvarlig til fylte 70 år, jf. lov om aldersgrenser § 2 bokstav a.

Kapittel 7 – Alderspensjon - bruttopensjon for medlemmer født 1962 eller tidligere

Alderspensjon - bruttopensjon

§ 7-1 Virkeområde

Kapitlet gjelder for medlemmer født i 1962 eller tidligere.

Kapitlet gjelder også for medlemmer født i 1963 eller senere som fratrer stilling med lavere aldersgrense enn den alminnelige aldersgrensen med rett til pensjon, i perioden fram til og med måneden medlemmet fyller 67 år. Alderspensjonen faller bort ved uttak av pensjon etter kapittel 8 før fylte 67 år.

§ 7-2 Vilkår for alderspensjon, start og opphør

Fratrer et medlem helt eller delvis, og stillingsreduksjonen utgjør minst 10 % av full stilling, har det rett til alderspensjon beregnet etter § 7-5 a) til e) dersom

1. aldersgrensen er nådd eller
2. sum av alder og medlemstid er minst 85 år og det ikke er mer enn 3 år igjen til aldersgrensen eller
3. medlemmet har fylt 67 år eller
4. medlemmet har fylt 65 år og har minst 10 års medlemstid etter fylte 50 år eller
5. medlemmet har fylt 65 år og fyller vilkårene i § 3 i bestemmelsene for Avtalefestet pensjon (AFP) kapittel 1 eller tilsvarende krav i andre AFP-bestemmelser som måtte gjelde for vedkommende eller
6. medlemmet fratrådte før fylte 65 år, fylte vilkårene for avtalefestet pensjon ved fratreden og har nå fylt 65 år.

Pensjon etter 1. ledd nummer 4, 5 og 6 er avtalefestet pensjon som er beregnet etter reglene for alderspensjon i tjenstepensjonsordningen. Avtalefestet pensjon kan ikke tas ut samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis pensjon etter 1. ledd nummer 4, 5 og 6. Det kan heller ikke ytes alderspensjon etter 1. ledd

nummer 4, 5 og 6 til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.

Stillingsreduksjonen regnes med utgangspunkt i stillingsprosent ved utløpet av siste kvartal før fratreden.

Medlemmer og andre arbeidstakere ansatt hos arbeidsgiver tilsluttet PKH har rett til alderspensjon etter § 7-5 f) dersom de er omfattet av tariffavtale om AFP, og fyller kravene i nummer 5 eller 6 ovenfor.

Alderspensjon løper fra den dag medlemmet ikke lenger oppebærer lønn. Barnetillegg til alderspensjon, jf. § 7-5 e), utbetales tidligst fra den dag barnet blir født.

Alderspensjon løper ut måneden etter den måned den berettigede dør. Alderspensjon løper ytterligere 1 måned dersom medlemmet etterlater seg ektefelle, registrert partner eller pensjonsberettiget barn. Barnetillegg løper ut måneden etter barnets død.

Barnetillegg som skal opphøre pga. barnets alder, løper ut den måned hvor alderen nås.

Arbeidstakere med særaldersgrenser under 67 år, og som ikke har opptjent fulle pensjonsrettigheter, jf. § 7-5 a, kan fortsette i stilling til fylte 67 år dersom vedkommende ønsker dette.

§ 7-3 Pensjonsgrunnlag

Pensjonen beregnes av medlemmets pensjonsgrunnlag når det fratrer stillingen, jf. likevel bestemmelsene i §§ 4-3 til 4-7.

§ 7-4 Lønnsforhøyelse kort tid før pensjonsalder

Økning i pensjonsgrunnlaget som følge av lønnsforhøyelse utover 1,25 G (forholdsmessig ved deltidsstillinger) de siste 2 år før fratreden med alderspensjon, ses bort fra ved pensjonsberegningen.

Dersom lønnsforhøyelse utover 1,25 G de siste 2 år, likevel skal inngå i pensjonsberegningen, skal merpensjonen som følge av dette dekkes av arbeidsgiver i sin helhet.

Når lønnen forhøyes med en virkningsdato senere enn siste regulering av folketrygdens grunnbeløp, medregnes lønnsøkningen som om den var skjedd fra samme dato som grunnbeløpsendringen.

§ 7-5 Beregning av alderspensjon

Den årlige alderspensjon beregnes slik:

- a) Har medlemmet en medlemstid på 30 år eller mer, får vedkommende full alderspensjon. Denne skal være 66 % av pensjonsgrunnlaget.
- b) Har medlemmet en medlemstid på mindre enn 30 år, skal vedkommende ha avkortet alderspensjon som utgjør så mange trettideler av full pensjon som medlemmet har medlemsår.
- c) Ved delvis fratreden, jf. § 7-1, kan det utbetales gradert alderspensjon. Dersom arbeidstakeren har opptjent all pensjon i full stilling, settes pensjonsgraden lik nedgangen i stillingsprosent. Har arbeidstakeren opptjent pensjon i stilling med deltid, beregnes først en nedgang med utgangspunkt i gjennomsnittlig stillingsprosent (jf. § 4-3). Deretter settes pensjonsgraden lik nedgangen i prosent av gjennomsnittlig stillingsprosent. Ved endelig fratreden regnes den resterende pensjon for seg.
- d) Alderspensjonen skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i §§ 7-11 og 7-12.

e) Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 % av alderspensjonen etter levealdersjustering. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 % av pensjonsgrunnlaget etter levealdersjustering når pensjonen er beregnet etter full medlemstid. Er pensjonen redusert etter bokstav b) eller gradert etter bokstav c), reduseres maksimumsbeløpet tilsvarende.

f) Medlem eller arbeidstaker som fratrer etter fylte 65 år eller går direkte over fra avtalefestet pensjon (AFP), skal ha en alderspensjon som inntil 67 år minst utgjør pensjonen beregnet etter PKHs vedtekter for AFP.

§ 7-6 Samtidige arbeidsforhold

Et medlem som samtidig tjener opp rett til pensjon i mer enn ett arbeidsforhold og fratrer et av disse med rett til løpende pensjon, får pensjonen beregnet etter regler som fastsettes av PKH, jf. også § 5-2 tredje ledd.

§ 7-7 Fradrag for sykepenger

Sykepenger fra folketrygden, beregnet av samme inntekter som har vært pensjongivende for alderspensjonen, går til fradrag i sin helhet dersom alderspensjonen er beregnet på grunnlag av full medlemstid. Er alderspensjonen ikke beregnet for full medlemstid, skal fradragsbeløpet avkortes forholdsmessig.

§ 7-8 Ny innskuddspliktig stilling

Løpende alderspensjon reduseres eller faller bort dersom pensjonisten på ny tar innskuddspliktig stilling, jf. §§ 2-1 til 2-9. Denne bestemmelsen gjelder tilsvarende dersom pensjonisten tar stilling som er innskuddspliktig i annen pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse.

Alderspensjonen faller helt bort dersom forskjellen mellom registrert stillingsprosent ved utløpet av siste kvartal før fratreden og ny stillingsprosent er mindre enn 10 prosentenheter.

Er forskjellen minst 10 prosentenheter, utbetales fortsatt pensjon beregnet etter reglene i § 7-5 c).

Garantibestemmelser

§ 7-9 Garanti til medlemmer født 1958 eller tidligere

Medlemmer som er født i 1958 eller tidligere, skal ha et garantert pensjonsnivå etter reglene i paragrafen her.

Garantien gjelder tidligst fra fylte 67 år og skal anvendes på summen av;

a) alderspensjon etter denne ordning, samordnet med alderspensjon fra folketrygden etter lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser, og

b) alderspensjon fra folketrygden.

Alderspensjon fra folketrygden som inngår i beregningen etter annet ledd bokstav b, fastsettes slik:

a) Dersom pensjonene tas ut samtidig, anvendes alderspensjonen fra folketrygden.

b) Dersom alderspensjonen fra folketrygden er tatt ut før pensjon etter denne ordning, benyttes det en alderspensjon fra folketrygden beregnet som om den var tatt ut på samme tidspunkt som tjenestepensjonen.

c) For medlemmer som har fratrådt sin stilling med alderspensjon etter denne ordning før fylte 67 år, skal denne pensjonen anses å være tatt ut ved fylte 67 år ved anvendelse av bokstavene a og b.

For medlemmer som har 30 års medlemstid eller mer, utgjør det garanterte pensjonsnivået 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For medlemmer som har mindre enn 30 års medlemstid, jf. § 7-5 bokstav b, utgjør det garanterte pensjonsnivået et forholdsmessig beløp.

Dersom summen av pensjoner etter annet ledd, jf. tredje ledd, er lavere enn det garanterte pensjonsnivået etter fjerde ledd, skal det utbetales et garantitillegg som svarer til differansen mellom summen av pensjoner og det garanterte nivået. Eventuelle forsørgingstillegg holdes utenfor ved beregningen av garantitillegget.

Ved gradert uttak av alderspensjon skal garantitillegget beregnes som om tjenstepensjonen var ugradert. Garantitillegget skal deretter graderes tilsvarende uttaksgraden for tjenstepensjonen.

Bestemmelsene i paragrafen her gjelder tilsvarende for oppsatt alderspensjon, likevel slik at medlemstiden etter fjerde ledd fastsettes etter bestemmelsene i § 7-16.

§ 7-10 Garanti til medlemmer født i 1959, 1960, 1961 eller 1962

Medlemmer som er født i 1959, 1960, 1961 eller 1962, får en andel av garantitillegget som er gitt til medlemmer født i 1958 eller tidligere etter § 7-9. Andelene bestemmes av forholdet mellom medlemstid før 2011 og samlet medlemstid, begge begrenset til full medlemstid. 1959-kullet får 90 prosent av tillegget, 1960-kullet får 80 prosent av tillegget, 1961-kullet får 70 prosent av tillegget og 1962-kullet får 60 prosent av tillegget.

Levealdersjustering

§ 7-11 Levealdersjustering av alderspensjon

Alderspensjonen skal levealdersjusteres, slik at den enkeltes pensjon justeres for endringer i befolkningens levealder. Levealdersjusteringen gjennomføres ved hjelp av justeringstall, som fastsettes slik:

a) For årskull fra og med 1943-kullet til og med 1953-kullet tilsvarer justeringstallene de forholdstallene som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdløven §§ 19-6 og 19-7.

b) For årskull fra og med 1963-kullet beregnes det justeringstall med utgangspunkt i delingstall fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdløven §§ 20-12 og 20-13. Justeringstallene framkommer ved å dividere delingstallene med 13,42.

c) For årskull fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet benyttes det justeringstall både etter bokstav a og bokstav b, se § 7-12.

Alderspensjonen skal levealdersjusteres tidligst fra fylte 67 år. Dette gjelder også dersom det er utbetalt alderspensjon fra et tidligere tidspunkt. Pensjonen divideres med justeringstallet som gjelder ved fylte 67 år.

Dersom medlemmet fratrår stillingen etter fylte 67 år, skal pensjonen divideres med justeringstallet på uttakstidspunktet. Det skal ikke benyttes et lavere justeringstall enn 1,000, slik at pensjonen ved full medlemstid ikke blir høyere enn 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For årskullene fra og med 1954-kullet til og med 1962-kullet skal det likevel kunne benyttes et lavere justeringstall enn 1,000 for justeringstall etter første ledd bokstav a. Den nedre grensen for justeringstallet settes lik

forholdstallet ved den laveste alder som gir et justeringstall etter første ledd bokstav b lik 1,000 for det aktuelle årskullet.

Når et medlem delvis fratrer stillingen, skal justeringstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den fratrådte stillingsdelen. Når medlemmet helt fratrer stillingen, skal justeringstallet på dette tidspunktet legges til grunn for alderspensjonen for den resterende stillingsdelen.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om anvendelsen av justeringstall i Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 7-12 Levealdersjustering av alderspensjon for årskullene 1954 til 1962

Dersom pensjonisten er født i årene fra 1954 til 1962, skal levealdersjusteringen gjennomføres slik:

- a) Det skal foretas en beregning etter § 7-11 med justeringstall fastsatt henholdsvis etter § 7-11 første ledd bokstav a og § 7-11 første ledd bokstav b.
- b) Personer som er født i 1954, får 9/10 av pensjonen levealdersjustert ved bruk av justeringstallet etter § 7-11 første ledd bokstav a og 1/10 etter § 7-11 første ledd bokstav b. Andelen beregnet etter § 7-11 første ledd bokstav a reduseres med 1/10 for hvert senere årskull, slik at personer født i 1962 får 1/10 av pensjonen levealdersjustert etter § 7-11 første ledd bokstav a og 9/10 levealdersjustert etter § 7-11 første ledd bokstav b.

Regulering av alderspensjon

§ 7-13 Regulering av alderspensjon

Regulering av alderspensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med gjennomsnittet av lønns – og prisvekst. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrekket forholdsmessig ned ut fra når i perioden pensjonen ble tatt ut.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling med alderspensjon eller avtalefestet pensjon før 67 år, skal omregnes fra måneden etter fylte 67 år ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratreddetidspunktet og fram til omregningstidspunktet. Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som etter § 7-2 nummer 4, 5 og 6 får alderspensjon fra fylte 65 år, skal omregnes på tilsvarende måte.

Bestemmelsen i første ledd annet punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter at pensjonsgrunnlaget er omregnet.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling uten rett til straks å få pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiver, jf. § 7-14, reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter denne pensjonsordningen.

Når en arbeidstaker har gått over fra et høyere til et lavere samlet pensjonsgrunnlag, skal pensjonsgrunnlaget slik det framkommer av § 4-4 reguleres tilsvarende.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter første til tredje ledd benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd.

Alderspensjon til tidligere medlemmer

§ 7-14 Vilkår for oppsatt alderspensjon

Medlem som slutter i arbeidsgiverens tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiveren, og som derved blir utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt pensjon hvis faktisk opparbeidet medlemstid er på minst 3 år.

§ 7-15 Utbetaling av oppsatt alderspensjon

Rett til alderspensjon inntreffer når aldersgrensen for den fratrådte stilling er nådd, eller alderspensjon fra folketrygden etter fylte 67 år blir utbetalt. Dersom folketrygdpensjonen er redusert etter folketrygdloven § 19-10, skal alderspensjonen fram til aldersgrensen for den fratrådte stilling reduseres etter samme forhold.

Pensjonen løper fra måneden etter at retten har oppstått, jf. første ledd.

Pensjonen utbetales i tilfelle ut måneden etter døds måneden. Dersom det tidligere medlem etterlater seg ektefelle, registrert partner eller pensjonsberettiget barn, løper pensjonen ytterligere 1 måned.

§ 7-16 Beregning av oppsatt alderspensjon

Den oppsatte alderspensjonen beregnes av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet. Pensjonen skal levealdersjusteres etter bestemmelsene i §§ 7-11 og 7-12. Senere regulering skjer i samsvar med § 7-13.

Pensjonsopptjeningen skal skje lineært, det vil si man skal opptjene like store deler av full pensjon for hvert år man er medlem.

Ville medlemmet oppnådd mindre enn 30 års medlemstid ved aldersgrensen, avkortes pensjonen etter reglene i § 7-5 bokstav b).

Ville medlemmet oppnådd mer enn 30 års medlemstid, avkortes pensjonen etter forholdet mellom, jf. § 5-1, medlemstid og den medlemstid medlemmet ville oppnådd ved aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år. Mulig oppnåelig medlemstid regnes fra da medlemmet første gang ble innmeldt i pensjonsordning tilsluttet overføringsavtalen, jf. § 5-2.

Sikringsbestemmelse: Medlem som har vært medlem av pensjonsordning i KLP før arbeidsgiverens tilslutning til Fellesordningen, skal likevel ha pensjon beregnet etter reglene i § 7-5 bokstav b), eventuelt etter samme paragrafs bokstav a).

§ 7-17 Bortfall av rett til oppsatt alderspensjon

Tar det tidligere medlem på ny stilling som medfører medlemskap i denne pensjonsordningen eller annen pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse, faller retten til oppsatt alderspensjon bort. Medlemstiden medregnes som pensjonsgivende i den nye stilling.

Er den oppsatte alderspensjonen blitt igangsatt før inntreden i den nye pensjonsberettigede stilling, faller denne pensjonen bort, eller reduseres etter de regler som framgår av § 7-8.

Kapittel 8 – Alderspensjon - påslagspensjon mv. til medlemmer født 1963 eller senere

Alderspensjon – påslagspensjon, betinget tjenestepensjon, 2011-tillegg og overgangstillegg

§ 8-1 Virkeområde

Kapitlet gjelder for medlemmer født i 1963 eller senere.

§ 8-2 Opptjening av påslagspensjon - påslagsbeholdning

Alderspensjon tjenes opp fra og med 1. januar 2020 med en grunnsats på 5,7 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 12 ganger folketrygdens grunnbeløp og en tilleggssats på 18,1 prosent av pensjonsgrunnlaget mellom 7,1 og 12 ganger grunnbeløpet. Det er gjeldende grunnbeløp som legges til grunn. Ved deltidsstilling utgjør opptjeningen en forholdsmessig del av opptjeningen for en fulltidsstilling. Det gis pensjonsopptjening fram til og med måneden medlemmet fyller 75 år.

Det gis pensjonsopptjening for tiden med midlertidig uførepensjon og uførepensjon etter kapittel 9. Opptjeningen skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget som uførepensjonen er beregnet av. For perioder hvor et medlem har hatt annen opptjening etter første og tredje ledd, skal opptjening på grunnlag av uførepensjonen reduseres med slik opptjening. Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, skal opptjening etter dette leddet ikke overstige opptjening basert på pensjonsgrunnlaget uførepensjonen er beregnet av, justert for uføregraden.

Det gis pensjonsopptjening for den tiden medlemmet har ulønnet utdanningspermisjon som arbeidsgiver vurderer som relevant for stillingen.

Opptjeningen skjer løpende, slik at endringer får effekt fra virkningstidspunktet. Pensjonsopptjeningen akkumuleres i en påslagsbeholdning.

Det gis pensjonsopptjening for den tid det er betalt medlemsinnskudd for.

§ 8-3 Uttak av alderspensjon

Alderspensjon gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak av pensjon blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom pensjonen ikke er tatt ut innen medlemmet fyller 75 år, utbetales pensjonen fra og med måneden etter fylte 75 år.

Alderspensjonen fastsettes på grunnlag av påslagsbeholdningen på uttakstidspunktet. Beholdningen gjøres om til årlig pensjon ved å dividere med delingstallet på uttakstidspunktet for pensjonen, jf. § 8-4.

Alderspensjonen kan tas ut helt eller delvis. Pensjonen graderes med 20, 40, 50, 60, 80 eller 100 prosent. Årlig pensjon må på uttakstidspunktet minst utgjøre 30 prosent av folketrygdens grunnbeløp for at pensjonen kan tas ut gradert. Dersom medlemmet mottar midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, kan ikke summen av uføregrad og uttaksgrad for alderspensjon overstige 100 prosent.

Pensjonsgraden kan endres eller oppdateres når det har gått ett år fra uttakstidspunktet eller ett år fra tidspunktet da uttaksgraden sist ble endret eller oppdatert. Medlemmet kan likevel ta ut full pensjon eller stanse pensjonen uavhengig av bestemmelsene i første punktum. Ved fylte 75 år utbetales full pensjon.

Dersom pensjonsgraden endres eller oppdateres, skal pensjonen gjøres om til en beholdning ved å multiplisere pensjonen med delingstallet på endrings- eller oppdateringstidspunktet. Dette beløpet

legges sammen med eventuell beholdning som ikke er tatt ut. Pensjonen beregnes deretter etter bestemmelsene i paragrafen her.

Pensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

§ 8-4 Levealdersjustering

Levealdersjustering skjer ved hjelp av delingstall fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketryktdloven §§ 20-12 og 20-13.

§ 8-5 Ny opptjening

Ved uttak av hel alderspensjon skal pensjonsopptjening som tilføres påslagsbeholdningen etter uttak, regnes om til årlig pensjon ved hjelp av delingstallet på omregningstidspunktet, og legges til pensjonen som allerede er tatt ut. Omregningen foretas med virkning fra 1. januar året etter at opptjeningen fant sted.

Ved gradert uttak av pensjon skal pensjonsopptjening som tilføres påslagsbeholdningen etter uttak, omregnes til pensjon etter § 8-3 femte ledd når uttaksgraden endres eller oppdateres.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter for ny opptjening etter uttak til lov om Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 8-6 Tillegg for opptjening før 2011

Medlem født i årene 1963–1967, og som har opptjening før 2011 som gir rett til oppsatt alderspensjon etter § 8-11, gis et tillegg til alderspensjonen. Fullt tillegg utgjør 1,5 prosent av pensjonsgrunnlaget for den oppsatte alderspensjonen. Tillegget beregnes forholdsmessig dersom tjenestetiden før 2011 er kortere enn 30 år. 1963-kullet får 100 prosent av tillegget, 1964-kullet får 80 prosent, 1965-kullet får 60 prosent, 1966-kullet får 40 prosent og 1967-kullet får 20 prosent av tillegget.

Tillegget kommer til utbetaling ved uttak av oppsatt alderspensjon etter § 8-11. Tillegget kan ikke graderes eller stanses. Ved uttak multipliseres tillegget med delingstallet ved 67 år og divideres med delingstallet på uttakstidspunktet.

Tillegget kan kombineres med arbeidsinntekt uten at tillegget blir avkortet.

Betinget tjenestepensjon

§ 8-7 Betinget tjenestepensjon - opptjening

Medlemmer som ikke har rett til privat eller offentlig avtalefestet pensjon (AFP), gis betinget tjenestepensjon som et tillegg til alderspensjonen.

Betinget tjenestepensjon tjenes opp fra og med 1. januar 2020 med 3,0 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 7,1 ganger folketrygdens grunnbeløp. Det er gjeldende grunnbeløp som legges til grunn. Ved deltidsstilling utgjør opptjeningen en forholdsmessig del av opptjeningen for en fulltidsstilling. Det gis pensjonsopptjening fram til og med måneden medlemmet fyller 62 år.

Det gis pensjonsopptjening for tid med midlertidig uførepensjon og uførepensjon etter kapittel 9. Opptjeningen skjer på grunnlag av pensjonsgrunnlaget som uførepensjonen er beregnet av. For perioder hvor et medlem har hatt annen opptjening etter andre ledd, skal opptjening på grunnlag av uførepensjonen reduseres med slik opptjening. Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, skal opptjening etter dette leddet ikke overstige opptjening basert på pensjonsgrunnlaget uførepensjonen er beregnet av, justert for uføregraden.

Opptjeningen skjer løpende, slik at endringer får effekt fra virkningstidspunktet. Opptjening av betinget tjenstepensjon akkumuleres i en betinget beholdning.

§ 8-8 Betinget tjenstepensjon - uttak

Betinget tjenstepensjon gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom det innvilges betinget tjenstepensjon etter at et medlem har fylt 70 år, skal årlig pensjon beregnes som om uttaket skjedde ved 70 år. Det er et vilkår for utbetaling av betinget tjenstepensjon at Livsvarig avtalefestet pensjon er avslått.

Betinget beholdningen gjøres om til årlig pensjon ved å dividere med delingstallet på uttakstidspunktet for pensjonen.

Betinget tjenstepensjon kan ikke tas ut gradert eller stanses. Pensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

Regulering av påslagspensjon, betinget tjenstepensjon og 2011-tillegg

§ 8-9 Regulering av påslagspensjon, betinget tjenstepensjon og 2011-tillegg

Påslagsbeholdningen etter § 8-2 og betingetbeholdningen etter § 8-7 reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten. Ved reduksjon av uttaksgrad eller stans av påslagspensjon skal reguleringen av påslagsbeholdningen ta hensyn til når i året endringen fant sted.

Regulering av alderspensjon etter kapittel 8 under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med gjennomsnittet av lønns – og prisvekst. Ved førstegangsuttak og ved økning av uttaksgrad skal reguleringen ta hensyn til når i året uttaket eller gradsendingen fant sted. Overgangstillegg etter § 8-12 beregnes av det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet i folketrygden.

Bestemmelsen i andre ledd andre punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter 67 år.

Pensjonsgrunnlaget for oppsatt alderspensjon etter § 8-11 reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter § 8-11. Når en arbeidstaker har gått over fra et høyere til et lavere samlet pensjonsgrunnlag, jf. § 4-4, skal det tidligere grunnlaget som har betydning for pensjonsberegningen reguleres tilsvarende.

Ved regulering av beholdninger, pensjoner og pensjonsgrunnlag etter første til femte ledd benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd og § 20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner etter denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Oppsatt pensjon

§ 8-10 Oppsatt pensjon for medlemstid etter 2019

Fratrer et medlem sin stilling med minst ett års samlet medlemstid, men uten rett til straks å få pensjon etter dette kapitlet, har medlemmet rett til oppsatt påslagspensjon og oppsatt betinget tjenstepensjon. Pensjonen beregnes etter reglene i kapitlet her.

§ 8-11 Oppsatt pensjon for medlemstid før 2020

Medlemmer med medlemstid før 2020 har rett til oppsatt alderspensjon dersom samlet medlemstid er minst tre år.

Pensjonen beregnes av medlemmets pensjonsgrunnlag 31. desember 2019. Har medlemmet 31. desember 2019 lenger medlemstid enn 30 år, skal gjennomsnittlig stillingsandel beregnes med utgangspunkt i de 30 årene med høyest stillingsandel.

Den årlige alderspensjonen beregnes slik:

- a) Har medlemmet 31. desember 2019 full medlemstid, eller mer, får medlemmet full alderspensjon. Full medlemstid er den medlemstiden medlemmet ville hatt fra den dagen vedkommende ble medlem av pensjonsordningen og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år. Pensjonen skal utgjøre 66 prosent av pensjonsgrunnlaget.
- b) Har medlemmet 31. desember 2019 ikke full medlemstid, skal medlemmet ha en avkortet alderspensjon som utgjør en så stor andel av full pensjon som medlemstiden 31. desember 2019 utgjør av full medlemstid.

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 10 prosent av alderspensjonen etter levealdersjustering. Alderspensjonen med barnetillegg må likevel ikke overstige 90 prosent av pensjonsgrunnlaget etter levealdersjustering når pensjonen er beregnet etter full medlemstid. Er pensjonen beregnet etter kortere enn full medlemstid, skal det foretas en forholdsmessig avkortning. Barnetillegg betales ut den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

Alderspensjonen skal levealdersjusteres ved hjelp av justeringstall fastsatt med utgangspunkt i delingstall fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. folketrygdloven §§ 20-12 og 20-13. Justeringstallet framkommer ved å dividere delingstallene med 13,42. Justeringstallet ved uttak av pensjonen legges til grunn.

Alderspensjonen gis tidligst fra og med måneden etter den måneden melding om uttak blir gitt, likevel tidligst fra og med måneden etter fylte 62 år. Dersom pensjonen ikke er tatt ut innen medlemmet fyller 75 år, utbetales pensjonen fra og med måneden etter fylte 75 år. Det er et vilkår at medlemmet mottar alderspensjon fra folketrygden på uttakstidspunktet. Pensjonen kan ikke tas ut gradert eller stanses. Barnetillegg etter tredje ledd gis tidligst fra måneden etter fylte 65 år.

Alderspensjonen kan kombineres med arbeidsinntekt uten at pensjonen blir avkortet.

Overgangstillegg

§ 8-12 Overgangstillegg

Medlem født i årene 1963–1970 som fratrer medlemspliktig stilling helt i perioden mellom fylte 62 og 67 år, og som har minst 15 års samlet medlemstid, gis et overgangstillegg fra og med måneden etter den måneden medlemmet fratrer. Tillegget opphører ved gjeninntreden i medlemspliktig stilling. Medlemmet gis tillegget på nytt ved senere hel fratreden. Tillegget opphører senest måneden etter at medlemmet fyller 67 år.

Fullt overgangstillegg er 0,15 ganger folketrygdens grunnbeløp og ytes til medlem født i 1963. Tillegget beregnes forholdsmessig for medlemmer med medlemstid mindre enn 40 år og for gjennomsnittlig stillingsandel lavere enn 100 prosent. Dersom samlet medlemstid er over 40 år, skal gjennomsnittlig stillingsandel beregnes med utgangspunkt i de 40 årene med høyest stillingsandel.

1964-kullet får 87,5 prosent av overgangstillegget som 1963-kullet får, 1965-kullet får 75 prosent osv. til 1970-kullet, som får 12,5 prosent av tillegget.

Tillegget skal ikke levealdersjusteres. Det avkortes ikke mot arbeidsinntekt fra stilling som ikke er medlemspliktig. Tillegget kan ikke tas ut gradert.

Opphør av pensjon

§ 8-13 Opphør av pensjon

Pensjon etter kapitlet her opphører ved utgangen av måneden etter måneden medlemmet døde. Pensjon etter §§ 8-6 og 8-11, løper ytterligere en måned dersom avdøde etterlater seg ektefelle.

Dersom et medlem dør uten at pensjon etter § 8-11 er begynt å løpe, og medlemmet ved dødsfallet heller ikke hadde midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, skal det, dersom medlemmet etterlater seg ektefelle, utbetales et beløp svarende til en måneds pensjon etter § 8-11, beregnet med et justeringstall lik 1,000.

Kapittel 8a – Alderspensjon- tidligpensjon og særalderspåslag til medlemmer med særaldersgrense

§ 8a-1 Virkeområde

Kapitlet gjelder alderspensjon for personer født i 1963 eller senere, og omfatter tidligpensjon og særalderspåslag til personer med lavere aldersgrense enn den alminnelige aldersgrensen, jf. § 6-1.

§ 8a-2 Særskilt tidligpensjonsordning til personer i årskullene 1963 til 1969

Personer født i 1963 og 1964 med særaldersgrense to år før alderen for ubetinget rett til alderspensjon fra folketrygden, har rett til tidligpensjon når de fratrer stillingen helt eller delvis, og stillingsreduksjonen utgjør minst 10 prosent, ved eller etter fylte 65 år, se likevel tredje ledd. Rett til tidligpensjon etter første punktum har også personer født i 1963 eller 1964 som i løpet av de siste 10 årene har gått over fra en stilling med lavere aldersgrense til en stilling med høyere aldersgrense når

- a. vedkommende har hatt lavere aldersgrense i minst 15 år,
- b. den lavere aldersgrensen er begrunnet i forhold som er omhandlet i lov om aldersgrenser statsansatte m.fl. § 2 første ledd andre punktum bokstav a, og
- c. vedkommende ville hatt rett til alderspensjon i den tidligere stillingen.

Personer født i perioden 1963 til 1969 med særaldersgrense syv år før alderen for ubetinget rett til alderspensjon fra folketrygden, har rett til tidligpensjon når de fratrer stillingen ved eller etter fylte 60 år, se likevel tredje ledd.

Fratrer et medlem tre år eller kortere tid før alderen nevnt i første til tredje ledd, har vedkommende rett til tidligpensjon dersom summen av tjenestetid og alder er minst 85 år.

Det er et vilkår for rett til tidligpensjon etter denne paragrafen at medlemmet ikke mottar eller har mottatt særalderspåslag og ikke mottar avtalefestet pensjon, pensjon etter kapittel 8 eller tilsvarende pensjon fra en annen offentlig tjenestepensjonsordning.

Tidligpensjonen løper fra den første dagen i måneden etter at medlemmet ikke mottar lønn. For øvrig gjelder bestemmelsene om utbetaling i § 7-2.

Tidligpensjonen gis fram til medlemmet når alderen for ubetinget rett til alderspensjon fra folketrygden.

Tidligpensjonen beregnes etter bestemmelsene i § 7-5, a), b), c), e), f), g). Ved fastsettelse av pensjonsgrunnlaget gjelder § 7-3, jf. §§ 4-3 til 4-7 tilsvarende.

§ 8a-3 Tidligpensjon til personer med særaldersgrense syv år lavere enn alderen for ubetinget rett til uttak av alderspensjon fra folketrygden

Medlemmer som er født i 1970 eller senere som helt eller delvis har fratrådt en medlemspliktig stilling, og stillingsreduksjonen utgjør minst 10 prosent av full stilling, der særaldersgrensen er syv år lavere enn alderen for ubetinget rett til uttak av alderspensjon fra folketrygden, har rett til tidligpensjon. Kravet til fratreden på 10 prosent av full stilling gjelder også for senere delvis uttak av tidligpensjon.

Det er et vilkår at vedkommende i løpet av de siste 15 årene før særaldersgrensen, eller før fratreden med rett til uttak av tidligpensjon, har hatt medlemspliktig stilling med særaldersgrense i minst 10 år. Tid med midlertidig uførepensjon eller uførepensjon regnes ikke som tid i medlemspliktig stilling. Dersom vilkåret har vært oppfylt ved ett uttak, skal det anses som oppfylt også ved senere uttak. Det er et vilkår for rett til tidligpensjon etter denne paragrafen at medlemmet ikke mottar eller har mottatt særalderspåslag og ikke mottar avtalefestet pensjon, pensjon etter kapittel 8 eller tilsvarende pensjon fra en annen offentlig tjenestepensjonsordning.

Personer i årskullene 1970 til 1972 har rett til tidligpensjon før særaldersgrensen dersom summen av tjenestetid og alder er minst 85 år. Personer født i januar 1970 har rett til tidligpensjon inntil tre år før særaldersgrensen. For hver måned medlemmets fødselsmåned er senere enn januar 1970, er første mulige uttakstidspunkt for tidligpensjon én måned senere enn tidspunktet etter andre punktum. Personer født i 1973 eller senere har rett til tidligpensjon tidligst fra særaldersgrensen.

Full tidligpensjon utgjør 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. Ved fastsettelse av pensjonsgrunnlaget gjelder § 7-3, jf. §§ 4-3 til 4-7 tilsvarende. Full tidligpensjon krever at medlemmet har minst 30 års samlet tjenestetid. Er tjenestetiden kortere enn 30 år, skal pensjonen avkortes forholdsmessig, se også § 5-1.

Har medlemmet en medlemspliktig stilling etter uttak av tidligpensjon, skal uttaksgraden maksimalt settes til 100 prosent med fratrekk for stillingsandelen i den medlemspliktige stillingen. Mottar medlemmet midlertidig uførepensjon, uførepensjon eller uføretrygd etter uttak av tidligpensjon, skal uttaksgraden maksimalt være 100 prosent med fratrekk for uføreggraden. Dersom medlemmet både har en medlemspliktig stilling og mottar midlertidig uførepensjon, uførepensjon eller uføretrygd etter uttak av tidligpensjon, skal uttaksgraden maksimalt settes til 100 prosent med fratrekk for stillingsandelen i den medlemspliktige stillingen og uføreggraden. Dersom uføreggraden for den midlertidige uførepensjonen, uførepensjonen og uføretrygden er forskjellig, skal den høyeste uføreggraden legges til grunn.

Ved endringer i forhold som nevnt i femte ledd, skal det fastsettes en ny uttaksgrad. Dersom uttaksgraden økes, skal det beregnes et nytt deluttak for økningen.

§ 8a-4 Reduksjon av tidligpensjon mot pensjonsgivende inntekt

Når uttaksgraden fastsettes etter § 8a-3, skal det fastsettes en inntektsgrense. Inntektsgrensen per kalenderår er pensjonsgrunnlaget i en medlemspliktig stilling etter uttak, tillagt 2,7 ganger folketrygdens grunnbeløp. Ved endring i pensjonsgrunnlaget i en medlemspliktig stilling etter uttak, skal inntektsgrensen fastsettes på nytt. Inntektsgrensen skal periodiseres i uttaksåret og opphørsåret avhengig av hvor mange måneder av året det utbetales tidligpensjon. Ved endring av inntektsgrensen underveis i et kalenderår, skal det tas hensyn til antallet måneder med hver inntektsgrense.

Dersom medlemmets inntekt overstiger inntektsgrensen etter første ledd, skal pensjonen reduseres tilsvarende den delen av inntekten som overstiger inntektsgrensen multiplisert med 66 prosent justert med tjenestetidsbrøken for tidligpensjonen. Ved flere deluttak skal den laveste tjenestetidsbrøken legges til grunn for reduksjonen. Som inntekt regnes pensjonsgivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15 og inntekt av samme art fra utlandet. Det skal gjøres unntak for inntekt fra en avsluttet aktivitet. Dersom tidligpensjonen er gradert på grunn av mottak av midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, skal arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 ikke medføre reduksjon av tidligpensjonen.

Medlemmet skal opplyse pensjonsleverandøren om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Har medlemmet fått utbetalt for lite eller for mye pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. Er det utbetalt for lite pensjon, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt pensjon kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra pensjonsleverandøren. Krav om tilbakekreving av for mye utbetalt pensjon er tvangsgrunnlag for utlegg.

Hvis departementet gir forskrift om reduksjon av tidligpensjon, periodisering og etteroppgjør, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 8a-5 Særalderspåslag

Medlemmer født i 1963 eller senere som har fratrådt medlemspliktig stilling med minst 10 prosent målt i forhold til full stilling, har rett til særalderspåslag. Det er et vilkår at vedkommende i løpet av de siste 15 årene før særaldersgrensen, eller før fratreden med rett til uttak av særalderspåslag, har hatt en medlemspliktig stilling med særaldersgrense i minst 10 år. Tid med midlertidig uførepensjon eller uførepensjon regnes ikke som tid i medlemspliktig stilling. Dersom vilkåret har vært oppfylt ved ett uttak, skal det anses som oppfylt også ved senere uttak. Vilkåret gjelder ikke for personer som har mottatt tidligpensjon etter dette kapittelet eller tilsvarende pensjon fra en annen offentlig tjenstepensjonsordning.

Det er et vilkår for rett til særalderspåslag etter denne paragrafen at medlemmet ikke mottar tidligpensjon etter dette kapittelet, tilsvarende pensjon fra en annen offentlig tjenstepensjonsordning eller avtalefestet pensjon som en tidligpensjonsordning.

Særalderspåslaget skal beregnes som en prosentandel av pensjonsgrunnlaget. Ved fastsettelse av pensjonsgrunnlaget gjelder § 7-3, jf. §§ 4-3 – 4-7 tilsvarende. Fullt særalderspåslag skal være 7,7 prosent for stillinger med særaldersgrense syv år lavere enn alderen for ubetinget rett til uttak av alderspensjon fra folketrygden og 5,8 prosent for stillinger med særaldersgrense to år lavere enn alderen for ubetinget rett til uttak av alderspensjon fra folketrygden. Fullt særalderspåslag krever at medlemmet har minst 30 års tjenestetid. Er tjenestetiden kortere enn 30 år, avkortes særalderspåslaget forholdsmessig, se også § 5-1.

Har medlemmet en medlemspliktig stilling etter uttak av særalderspåslag, skal uttaksgraden maksimalt settes til 100 prosent med fratrekk for stillingsandelen i den medlemspliktige stillingen. Mottar medlemmet midlertidig uførepensjon, uførepensjon eller uføretrygd etter uttak av særalderspåslag, skal uttaksgraden maksimalt være 100 prosent med fratrekk for høyeste uføregrad etter uttaket. Dersom medlemmet både har en medlemspliktig stilling og mottar midlertidig uførepensjon, uførepensjon eller uføretrygd etter uttak av særalderspåslag, skal uttaksgraden maksimalt settes til 100 prosent med fratrekk for stillingsandelen i den medlemspliktige stillingen og høyeste uføregrad etter uttaket. Dersom medlemmet mottar særalderspåslag etter mottak av tidligpensjon, skal uttaksgraden maksimalt være 100 prosent fratrasket stillingsandelen i den medlemspliktige stillingen og høyeste uføregrad etter særaldersgrensen. Dersom uføregraden for midlertidig uførepensjon, uførepensjon og uføretrygd er forskjellig, skal den høyeste uføregraden legges til grunn.

Ved endringer i forhold som nevnt i fjerde ledd, skal det fastsettes en ny uttaksgrad. Det skal likevel ikke fastsettes en ny uttaksgrad ved økt stillingsandel i den medlemspliktige stillingen etter uttak. Dersom uttaksgraden økes, skal det beregnes et nytt deluttak for økningen. Særalderspåslaget utbetales tidligst fra tidspunktet medlemmet når laveste uttaksalder for alderspensjon fra folketrygden.

§ 8a-6 Livsvarig reduksjon av særalderspåslag

Når uttaksgraden av særalderspåslaget fastsettes, skal det fastsettes en inntektsgrense. Inntektsgrensen per kalenderår er pensjonsgrunnlaget i en medlemspliktig stilling etter uttak, tillagt folketrygdens grunnbeløp. Ved endring i pensjonsgrunnlaget i en medlemspliktig stilling etter uttak, skal inntektsgrensen fastsettes på nytt. Inntektsgrensen skal likevel ikke fastsettes på nytt ved økt pensjonsgrunnlag som følge av økt stillingsandel i den medlemspliktige stillingen etter uttaket. Inntektsgrensen skal periodiseres i uttaksåret avhengig av hvor mange måneder i året det utbetales særalderspåslag. Ved endring av inntektsgrensen underveis i et kalenderår skal det tas hensyn til antallet måneder med hver inntektsgrense.

Det livsvarige nivået på særalderspåslaget reduseres for hvert år medlemmet har inntekt over inntektsgrensen. Særalderspåslaget skal reduseres med en brøk hvor inntekten over inntektsgrensen er telleren og tre ganger pensjonsgrunnlaget for særalderspåslaget er nevneren. Reduksjonen får virkning fra året etter at skatteoppgjøret foreligger. Som inntekt regnes pensjonsgivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15 og inntekt av samme art fra utlandet. Det skal gjøres unntak for inntekt fra en avsluttet aktivitet. Dersom særalderspåslag er gradert på grunn av mottak av midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, skal arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 ikke medføre reduksjon av særalderspåslaget.

Ved uttak av særalderspåslag senere enn to år før medlemmet når alderen for ubetinget rett til alderspensjon fra folketrygden, uten at det tidligere er mottatt tidligpensjon etter dette kapitlet, alderspensjon etter § 7-1, andre ledd slik den lød før 1. januar 2026, eller tilsvarende pensjon fra en annen offentlig tjenstepensjonsordning, reduseres også det livsvarige nivået på særalderspåslaget med 1/36 av ytelsen for hver måned det senere uttaket skjer. Hvis departementet gir forskrift om reduksjon av særalderspåslag og periodisering, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 8a-7 Flere stillinger med ulike aldersgrense

For medlemmer som har hatt flere etterfølgende stillinger med ulike særaldersgrenser, skal den siste særaldersgrensen legges til grunn, se likevel § 6-1. For medlemmer som har samtidige stillinger med ulike særaldersgrenser, gis tidligpensjon og særalderspåslag med utgangspunkt i

den laveste aldersgrensen, forutsatt at medlemmet har hatt en stilling med den særaldersgrensen som utløser retten til ytelsen i minst ett år før vedkommende når særaldersgrensen eller før fratreden med rett til uttak av ytelsen. Paragrafen her gjelder ikke personer som omfattes av § 8a-2.

§ 8a-8 Uttak av tidligpensjon og særalderspåslag opphør og endringer

Tidligpensjon etter § 8a-3 utbetales tidligst fra og med måneden etter at meldingen om uttak blir gitt, men likevel tidligst fra måneden etter at retten til tidligpensjon inntreffer. Tidligpensjonen skal utbetales til og med måneden medlemmet når alderen for ubetinget rett til uttak av alderspensjon fra folketrygden. Dersom et medlem som mottar tidligpensjon dør før vedkommende når alderen for ubetinget rett til alderspensjon fra folketrygden, opphører tidligpensjonen ved utgangen av måneden etter måneden medlemmet døde.

For medlemmer som mottar tidligpensjon etter dette kapittelet eller tilsvarende tidligpensjon fra en annen offentlig tjenstepensjonsordning, utbetales særalderspåslaget fra måneden etter siste utbetaling av tidligpensjon. Særalderspåslaget utbetales ellers tidligst fra og med måneden etter at meldingen om uttak blir gitt, men likevel tidligst fra måneden etter at retten til særalderspåslag inntreffer. Særalderspåslaget opphører ved utgangen av måneden etter måneden medlemmet døde.

Endringer i tidligpensjon og særalderspåslag får virkning fra måneden etter at forholdet som førte til endringen inntraff, se likevel § 8a-6 andre ledd tredje punktum.

§ 8a-9 Reguleringsbestemmelser

Tidligpensjon og særalderspåslag etter kapittel 8a under utbetaling skal reguleres ved at pensjonsgrunnlaget årlig fra 1. mai reguleres i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Ved førstegangsuttak og ved økning av uttaksgrad skal reguleringen ta hensyn til når i året uttaket eller gradsendingen fant sted. Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling uten rett til straks løpende tidligpensjon etter § 8a-3 eller særalderspåslag etter § 8a-5, reguleres med lønnsveksten frem til tidspunktet det ytes slik pensjon. Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd § 20-18 åttende ledd.

Kapittel 9 – Midlertidig uførepensjon og uførepensjon

§ 9-1 Vilkår for midlertidig uførepensjon og uførepensjon

Det er et vilkår for rett til midlertidig uførepensjon og uførepensjon at medlemmet har fått evnen til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen) nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte i en slik grad at vedkommende ikke kan fortsette i sin vanlige stilling og ikke kan skaffe seg annet høvelig arbeid. Ved vurdering av om det foreligger sykdom gjelder det samme sykdomsbegrepet som i folketrygdloven kapitlene 11 og 12.

Det er et vilkår for uførepensjon at inntektsevnen er varig nedsatt, se folketrygdloven § 12-7 første ledd. Midlertidig uførepensjon gis når det ikke er avklart om inntektsevnen er varig nedsatt. Et medlem som er innvilget arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, får midlertidig uførepensjon. Et medlem som er innvilget uføretrygd fra folketrygden, får uførepensjon.

Dersom medlemmet ikke har tapt hele inntektsevnen i stillingen som gir rett til medlemskap i pensjonsordningen, ytes det redusert (gradert) pensjon svarende til den del av inntektsevnen som er tapt. Ved denne vurderingen tas det hensyn til ethvert arbeid som medlemmet kan utføre. Dersom pensjonisten har rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, ytes pensjonen normalt etter samme grad som i folketrygden. Dersom medlemmet ikke hadde full stilling da uførheten inntrådte, fastsettes graden i forhold til inntekten i den reduserte stillingen. Det gis ikke pensjon ved lavere uføregrad enn 20 prosent.

Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon inntreffer ikke når inntektsevnen blir nedsatt innen to år etter at medlemmet tiltrådte stillingen, og nedsettelsen skyldes en sykdom eller et lyte som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tiltredelsen, og som det må antas at han eller hun da kjente til. Det samme gjelder dersom et medlem som har deltidsstilling, får økt stillingsprosenten. Det kan likevel gis hel eller delvis pensjon når særlige grunner taler for det.

Rett til uførepensjon etter kapitlet her har også den som har minst tre års samlet tjenestetid og har fratrådt stillingen etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon, og som senere blir innvilget uføretrygd fra folketrygden. Uførepensjonen gis fra samme tidspunkt og med samme uføregrad som ytelsen fra folketrygden.

§ 9-2 Beregning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon

Ved beregning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon tas det hensyn til hvor stor del av inntektsevnen som er tapt (uføregraden) og medlemmets medlemstid. Har medlemmet tapt hele inntektsevnen, utgjør full pensjon summen av;

- a. 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp, likevel ikke mer enn 6 prosent av pensjonsgrunnlaget,
- b. 3 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger grunnbeløpet og
- c. 69 prosent av den delen av pensjonsgrunnlaget som er mellom 6 og 12 ganger grunnbeløpet.

Dersom inntektsevnen er nedsatt, men ikke i en slik grad at medlemmet har rett til arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, beregnes pensjonen etter første ledd og tillegges 66 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger grunnbeløpet. Det samme gjelder når medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav a og ikke lenger har rett til arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.

Dersom medlemmet får avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d første punktum, skal pensjonen likevel beregnes etter første ledd i paragrafen her, jf. tredje til sjuende ledd.

Det pensjonsgrunnlaget medlemmet har på det tidspunktet uførepensjonen skal begynne å løpe, benyttes ved beregningen. Pensjonsgrunnlaget fastsettes etter kapittel 4. unntatt bestemmelsene i § 4-3 om gjennomsnittlig stillingsprosent. Dersom sykdommen, skaden eller lytet har redusert inntektsevnen gradvis, kan det ved beregning av pensjonen tas utgangspunkt i det pensjonsgrunnlaget medlemmet hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppstod. Den stillingsprosenten medlemmet hadde før sykdommen, skaden eller lytet oppstod, skal da legges til grunn ved beregningen.

Dersom uføregraden er lavere enn 100 prosent, fastsettes pensjonen til en forholdsmessig andel av beløpet beregnet etter første og andre ledd.

Er medlemstiden kortere enn 30 år, avkortes pensjonen forholdsmessig. Det skal medregnes medlemstid medlemmet ville ha fått om han eller hun var blitt stående i stillingen til aldersgrensen (framtidig medlemstid), men ikke ut over 67 år, jf. § 5-3.

Det medregnes ikke framtidig medlemstid dersom pensjonen er innvilget etter § 9-1 femte ledd. Uførepensjonen skal da avkortes etter forholdet mellom medlemstiden og den medlemstid vedkommende ville ha fått fra den dag han eller hun ble medlem av pensjonsordningen og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år og ikke mindre enn 30 år.

Skyldes uførheten en skade eller sykdom som er en umiddelbar følge av usedvanlig påkjenning eller ulykkestilfelle i tjenesten, skal pensjonen beregnes med full medlemstid.

§ 9-3 Barnetillegg

Forsørger medlemmet barn under 18 år, skal det for hvert barn ytes et barnetillegg på 4 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp. Barnetillegget reduseres forholdsmessig hvis pensjonen er beregnet etter redusert medlemstid. Det samme gjelder ved redusert uføregrad.

Samlet barnetillegg kan likevel ikke overstige et beløp tilsvarende 12 prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 ganger folketrygdens grunnbeløp. Er barnetillegget redusert etter første ledd annet og tredje punktum, reduseres beløpsgrensen tilsvarende.

Barnetillegg utbetales til og med den måneden barnet fyller 18 år eller i tilfelle måneden etter barnets død.

§ 9-4 Avkortning av midlertidig uførepensjon og uførepensjon ved arbeidsinntekt

Pensjonen reduseres dersom pensjonisten har inntekt som overstiger en inntektsgrense som beregnes når uførepensjonen innvilges. Inntektsgrensen tilsvarer den inntekten pensjonisten er forutsatt å kunne skaffe seg etter uførheten og oppjusteres i samsvar med senere reguleringer av grunnbeløpet. Mottar pensjonisten uføretrygd fra folketrygden, tillegges inntektsgrensen 40 prosent av folketrygdens grunnbeløp pr. kalenderår.

Reduksjonen skal svare til den overskytende inntekten multiplisert med vedkommendes uførepensjon ved 100 prosent uførhet og dividert med pensjonsgrunnlaget.

Som inntekt etter første og andre ledd regnes pensjongivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15 eller inntekt av samme art fra utlandet. Det kan gjøres unntak for inntekt som skriver seg fra en avsluttet aktivitet.

Den fastsatte uføregraden endres ikke selv om pensjonen reduseres på grunn av inntekt.

Det utbetales ikke pensjon når inntekten utgjør mer enn 80 prosent av samlet inntekt før uførhet.

Barnetillegg etter § 9-3 reduseres i samme forhold som pensjonen er redusert etter første og andre ledd.

§ 9-5 Krav om uførepensjon

Det er et vilkår for å få rett til midlertidig uførepensjon og uførepensjon at medlemmet setter fram krav om dette. Kravet og de enkelte terminytelser er gjenstand for foreldelse i henhold til bestemmelsen i forsikringsavtaleloven § 18-6, jf. og disse vedtektene § 12-5.

Et medlem som gjør krav på midlertidig uførepensjon eller uførepensjon, plikter å gi de opplysninger og levere de dokumenter som er nødvendig for at forsikringsgiver skal kunne vurdere om

vedkommende har rett til pensjon. Dersom forsikringsgiver finner det nødvendig, kan den som søker pensjon, pålegges å la seg undersøke av en lege etter forsikringsgivers bestemmelse. Forsikringsgiver dekker utgiftene ved undersøkelsen.

Et medlem som mottar pensjon, plikter å underrette forsikringsgiveren om endringer i forhold som kan være avgjørende for om medlemmet fortsatt har rett til ytelsen. Medlemmet skal opplyse om forventet inntekt og om endringer i inntekten. Dersom medlemmet har fått utbetalt for lite eller for mye pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. Dersom det er utbetalt for lite, skal differansen etterbetales som et engangsbeløp. For mye utbetalt uførepensjon kan inndrives uten hensyn til skyld og kan avregnes ved å trekke i framtidige utbetalinger av uførepensjon og alderspensjon fra forsikringsgiveren.

§ 9-6 Utbetaling av midlertidig uførepensjon og uførepensjon

Midlertidig uførepensjon og uførepensjon skal utbetales fra og med den måneden medlemmet fyller vilkårene. Pensjonen faller bort i den utstrekning det utbetales lønn under sykdom eller sykepenger fra folketrygden. Etterbetaling av pensjon til medlem som mottar arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 eller uføretrygd etter folketrygdloven kapittel 12, skal skje med samme virkningstidspunkt som for folketrygdens ytelser.

Retten til midlertidig uførepensjon og uførepensjon faller bort fra og med måneden etter at medlemmet når aldersgrensen for stillingen, men senest fra måneden etter fylte 67 år. Ved dødsfall utbetales pensjonen til og med måneden etter døds måneden. Dersom avdøde etterlater seg ektefelle, løper pensjonen ytterligere en måned.

Dersom arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 er redusert eller stanset av andre grunner enn ved samtidig arbeid etter folketrygdloven § 11-23, kan midlertidig uførepensjon reduseres eller stanses tilsvarende.

Et medlem som forsettlig er skyld i at inntektsevnen er nedsatt, har ikke rett til midlertidig uførepensjon eller uførepensjon. Medlemmet har heller ikke rett til pensjon dersom han eller hun uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering eller arbeidsrettede tiltak. Det samme gjelder dersom medlemmet opptrer på en måte som vedkommende bør forstå kan forverre helsetilstanden eller forlenge arbeidsuførheten.

Dersom medlemmet beholder retten til opprinnelig uføregrad etter folketrygdloven § 12-10 tredje ledd (hvilende rett), beholder medlemmet også retten til opprinnelig uføregrad etter bestemmelsene her i samme tidsrom. Medlemmet må gi forsikringsgiver melding om at retten til opprinnelig uføregrad fra folketrygden er i behold.

§ 9-7 Revurdering

Spørsmålet om rett til midlertidig uførepensjon og uførepensjon kan til enhver tid tas opp til ny behandling.

§ 9-8 Fritak for medlemsinnskudd

Så lenge det løper midlertidig uførepensjon og uførepensjon, har medlemmet rett til å bli helt eller delvis fritatt for å betale det innskudd som er fastsatt for vedkommende. Innskuddsfritakets grad retter seg etter graden av arbeidsuførheten.

§ 9-9 Tilsvarende anvendelse av forskrifter

Hvis departementet gir forskrifter om reduksjon av pensjon på grunn av inntekt, etteroppgjør, bortfall av pensjon på grunn av lønn under sykdom eller sykepenger fra folketrygden,

overgangsregler, inntektsprøving, samordning mm., gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

§ 9-10 Regulering av midlertidig uføre- og uførepensjon

Regulering av midlertidig uførepensjon og uførepensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 67 år. Deretter reguleres pensjonsgrunnlaget i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrekket forholdsmessig ned ut fra når i perioden pensjonen ble tatt ut.

Ved regulering av pensjoner og pensjonsgrunnlag etter første til tredje ledd benyttes de reguleringsfaktorer Kongen fastsetter etter folketrygdloven § 19-14 åttende ledd og §20-18 åttende ledd.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter om regulering av pensjoner som gjelder denne paragrafen, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Uførepensjon til tidligere medlemmer (opsatt uførepensjon)

§ 9-11 Oppsatt uførepensjon

Medlem som slutter i arbeidsgiverens tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiveren, og som derved blir utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt pensjon hvis faktisk opparbeidet medlemstid er på minst 3 år.

§ 9-12 Beregning av oppsatt uførepensjon

Den oppsatte pensjonen beregnes av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet jf. kapittel 4.

Pensjonsopptjeningen skal skje lineært, dvs. man skal opptjene like store deler av full pensjon for hvert år man er medlem.

Ville medlemmet oppnådd mindre enn 30 års medlemstid ved aldersgrensen, avkortes pensjonen etter reglene i § 9-2 femte og sjette ledd, § 10-2 bokstav a) og § 11-2 andre ledd.

Ville medlemmet oppnådd mer enn 30 års medlemstid, avkortes pensjonen etter forholdet mellom, jf. § 5-1, medlemstid og den medlemstid medlemmet ville oppnådd ved aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år. Mulig oppnåelig medlemstid regnes fra da medlemmet første gang ble innmeldt i pensjonsordning tilsluttet overføringsavtalen, jf. § 5-2.

Sikringsbestemmelse: Medlem som har vært medlem av pensjonsordning i KLP før arbeidsgiverens tilslutning til Fellesordningen, skal likevel ha pensjon beregnet etter reglene i § 7-5 bokstav b), eventuelt etter samme paragrafs bokstav a).

§ 9-13 Utbetaling av oppsatt uførepensjon

Opsatt uførepensjon gis fra samme tidspunkt og med samme uføregrad som ytelsen fra folketrygden.

Ved dødsfall utbetales pensjonen til og med måneden etter døds måneden.

Dersom tidligere medlem etterlater seg ektefelle, registrert partner eller pensjonsberettiget barn, løper pensjonen ytterligere en måned.

§ 9-14 Regulering av oppsatt uførepensjon

Bestemmelsene i § 9-10 gjelder tilsvarende for regulering av oppsatt uførepensjon

§ 9-15 Bortfall av rett til oppsatt uførepensjon

Tar det tidligere medlem på ny stilling som medfører medlemskap i denne pensjonsordningen eller annen pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse, faller retten til oppsatt uførepensjon bort. Medlemstiden medregnes som pensjonsgivende i den nye stilling.

Kapittel 10 - Ektefellepensjon (enkepensjon eller enkemannspensjon)

§ 10-1 Vilkår for ektefellepensjon

Gjenlevende ektefelle etter et medlem har rett til ektefellepensjon. Det samme gjelder gjenlevende ektefelle etter tidligere medlem som mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon.

Rett til ektefellepensjon inntreffer ikke når medlemmet dør innen ett år etter innmelding i pensjonsordningen eller etter at ekteskapet ble inngått og dødsfallet skyldes sykdom som medlemmet led av eller hadde symptomer på ved tilsetningen eller ekteskapsinngåelsen og som en av ektefellene må antas ha kjent til.

Ektefellepensjon løper fra og med den måned medlemmet dør.

Ektefellepensjon løper ut måneden etter den måned den berettigede dør.

§ 10-2 Beregning av ektefellepensjon

a) Full årlig ektefellepensjon skal utgjøre 9 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (nettopensjon). Se likevel overgangsregler i punkt b). Med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i §§ 4-1 til 4-7. Er den avdødes medlemstid 30 år eller mer, ytes det full ektefellepensjon. Dersom den avdødes medlemstid er mindre enn 30 år, ytes det redusert ektefellepensjon. Pensjonen skal da utgjøre så mange trettideler av full pensjon som den avdøde har medlemsår. Dersom den avdøde mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon legges samlet faktisk medlemstid til grunn ved beregning av pensjonen. Ellers skal den medlemstiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn, men ikke ut over 67 år. Ved fastsettelse av fremtidig stillingsprosent tas utgangspunkt i stillingsprosent ved utløpet av siste kvartal før dødsfallet.

b) Når den gjenlevende ektefellen er født før 1.7.1950, og avdøde ble medlem i pensjonsordningen første gang før 1.7.2000, ytes det ektefellepensjon etter denne bestemmelsen.

Det samme gjelder når gjenlevende ektefelle er født før 1.1.1955, og den avdøde ble medlem av pensjonsordningen første gang før 1.10.1976 (de pensjonskasser som pr. 30.4.2004 har annen dato beholder denne), og ekteskapet ble inngått før 1.1.2010. Full årlig ektefellepensjon skal utgjøre 39,6 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (bruttopensjon).

Bestemmelsene i punkt a), tredje til åttende punktum gjelder tilsvarende. Pensjonen reduseres ev. etter reglene i § 10-3. Dette gjelder likevel ikke for pensjon til enke etter mannlig medlem omfattet av andre punktum. Det gjelder heller ikke for annen gjenlevende ektefelle etter andre punktum for medlemstid opptjent etter 1.1.1994.

Gjenlevende ektefelle som er født i 1954 eller senere, og som omfattes av paragrafen her, skal fra måneden etter fylte 67 år helt eller delvis få ektefellepensjonen beregnet etter § 10-2. Andelen av pensjonen som beregnes etter § 10-2,

skal tilsvare andelen alderspensjon som gjenlevende vil motta etter folketrygdloven kapittel 20. For den delen av pensjonen som er ikke-behovsprøvd etter andre ledd fjerde punktum, skal ektefellepensjonen beregnet etter § 10-2 utgjøre 27 prosent av pensjonsgrunnlaget i stedet for 9 prosent.

Merknad [Forskrift av 06.07.2010 nr 1075](#) gjelder tilsvarende.

§ 10-3 Reduksjon ved inntekt og annen pensjon

Ektefellepensjon fastsatt etter reglene i § 10-2 punkt b) skal reduseres i henhold til reglene i punkt a) og b) nedenfor, i nevnte rekkefølge. Det samme gjelder enkepensjoner fastsatt etter reglene i § 10-2 punkt b) i de tilfeller medlemmet er innmeldt første gang 01.10.1976 eller seinere.

a) Dersom den gjenlevende ektefellen samtidig har alderspensjon etter kapittel 7, midlertidig uførepensjon eller uførepensjon etter kapittel 9 eller fra en annen tjenstepensjonsordning, skal ektefellepensjonen reduseres etter bestemmelsene her.

Har den gjenlevende ektefellen alderspensjon, skal pensjonene ikke overstige et beløp som svarer til 60 prosent av summen av den gjenlevendes og den avdødes alderspensjoner. Avdødes alderspensjon regnes av samme pensjonsgrunnlag og medlemstid som er lagt til grunn for enke- eller enkemannspensjonen. Det overskytende beløpet skal gå til fradrag i ektefellepensjonen

Har den gjenlevende ektefellen uførepensjon, skal ektefellepensjonen utgjøre det beløpet som framkommer etter annet ledd når en benytter en beregnet alderspensjon for den gjenlevende ektefellen med samme pensjonsgrunnlag og medlemstid som uførepensjonen. Dersom uførepensjonen er gradert, skal den beregnede alderspensjonen graderes tilsvarende.

b) Når den gjenlevende ektefelle ut fra alder og ervervsevne, foreliggende ervervsmuligheter og omstendighetene for øvrig kan ventes å få en årlig ervervsinntekt som overstiger 50 % av grunnbeløpet i folketrygden, skal ektefellepensjonen reduseres. Reduksjonen skal utgjøre 40 % av den del av forventet årlig ervervsinntekt som overstiger 50 % av grunnbeløpet. Skjer det en vesentlig endring i de forhold som har vært avgjørende for fastsettelsen av ektefellepensjonen, kan saken prøves på nytt og pensjonen endres eller falle bort.

Når spørsmål om overgangsstønad eller pensjon fra folketrygden til gjenlevende ektefelle er avgjort, skal pensjonen fra pensjonsordningen fastsettes etter den forventede ervervsinntekt som er lagt til grunn i folketrygden. Har gjenlevende ektefelle fylt 67 år, skal ektefellepensjonen ikke avkortes med mindre vedkommende har ervervsinntekt. Når gjenlevende er fylt 70 år reduseres pensjonen ikke på grunn av ervervsinntekt.

Hvis departementet gir nærmere forskrifter for fastsettelse av ektefellepensjonen i Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Ektefellepensjon som beregnes som bruttopensjon, jf. § 10-2 bokstav b), reduseres etter samordningslovens bestemmelser.

§ 10-4 Opphør ved gjengifte

Løpende ektefellepensjon opphører dersom gjenlevende ektefelle inngår nytt ekteskap, men den begynner å løpe igjen dersom det nye ekteskap oppløses ved død eller skilsmisse.

Når en ektefellepensjon er opphørt fordi gjenlevende ektefelle har inngått nytt ekteskap, kan forsikringsgiver bestemme at vedkommende skal få sin pensjon helt eller delvis tilbake dersom ektefellene ikke samlet har tilstrekkelige eksistensmidler.

Stans og igangsetting av pensjon i henhold til denne paragraf skjer fra og med måneden etter at den begivenhet fant sted som betinget stansen eller igangsettingen.

§ 10-5 Ektefellepensjon etter flere

Har vedkommende rett til ektefellepensjon fra denne pensjonsordningen også etter den siste ektefelle, kan den samlede ektefellepensjon ikke overstige ektefellepensjonen etter 30 års medlems tid etter den ektefelle som hadde det høyeste pensjonsgrunnlag.

§ 10-6 Fraskilt ektefelle

Fraskilt ektefelle har rett til ektefellepensjon dersom ekteskapet varte i minst 10 år og den fraskilte var minst 45 år ved skilsmissen. Retten opphører dersom den fraskilte inngår nytt ekteskap før medlemmet dør. Var medlemmet gift på ny, fordeles pensjonen mellom de berettigede i forhold til hvor mange påbegynte år hver av dem var gift med medlemmet. Nærmere bestemmelser framgår av ekteskapsloven §§ 86-89.

§ 10-7 Registrert partner

Gjenlevende registrerte partner, jf. ekteskapsloven § 111, har samme rett til ytelser etter dette kapittel som gjenlevende ektefelle og fraskilt ektefelle.

For ektefellepensjon beregnet etter § 10-2 punkt b gjelder reduksjonsreglene i § 10-3.

§ 10-8 regulering av ektefellepensjon

Regulering av ektefellepensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1. mai i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 67 år. Deretter reguleres pensjonsgrunnlaget i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisvekst. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrekket forholdsmessig ned ut fra når i perioden pensjonen ble tatt ut.

Dersom et medlem med alderspensjon dør før omregningstidspunktet ved 65 eller 67 år, jf. § 7-13, skal pensjonsgrunnlaget ved beregning av ektefellepensjon etter dette kapittel omregnes ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratrekket tidspunktet og fram til virkningstidspunktet for pensjonen.

Bestemmelsen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter at pensjonsgrunnlaget er omregnet.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling uten rett til straks å få pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiver, jf. § 7-13, reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter denne pensjonsordningen.

Ektefellepensjon til tidligere medlemmer (oppsatt ektefellepensjon)

§ 10-9 Regler for oppsatt ektefellepensjon

Når ikke annet følger av §§ 10-9 til 10-13, gjelder bestemmelsene i §§ 10-1 til 10-8 så langt de passer

§ 10-10 Vilkår for oppsatt ektefellepensjon

Medlem som slutter i arbeidsgiverens tjeneste uten å få rett til straks begynnende pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiveren, og som derved blir utmeldt av pensjonsordningen, har rett til oppsatt pensjon hvis faktisk opparbeidet medlemstid er på minst 3 år.

Rett til oppsatt ektefellepensjon inntreffer når vilkårene i § 10-1 er oppfylt.

§ 10-11 Beregning av oppsatt ektefellepensjon

Den oppsatte ektefelle beregnes av pensjonsgrunnlaget på fratredelsestidspunktet jf. kapittel 4. Senere regulering skjer i samsvar med § 10-8.

Ville medlemmet oppnådd mindre enn 30 års medlemstid ved aldersgrensen, avkortes pensjonen etter faktisk opparbeidet medlemstid og den medlemstid avdøde ville ha fått fra den dag avdøde ble innmeldt i en offentlig pensjonsordning, og fram til aldersgrensen, likevel ikke mer enn 40 år.

Sikringsbestemmelse: Medlem som har vært medlem av pensjonsordning i KLP før arbeidsgiverens tilslutning til Fellesordningen, skal likevel ha pensjon beregnet etter reglene i § 7-5 bokstav b), eventuelt etter samme paragrafs bokstav a).

Oppsatt ektefellepensjon levealdersjusteres ikke.

§ 10-12 Utbetaling av oppsatt ektefellepensjon

Pensjonen løper fra måneden etter at retten har oppstått, jf. § 10-10.

Ved dødsfall utbetales oppsatt ektefellepensjon til og med måneden etter døds måneden.

§ 10-13 Regulering av oppsatt ektefellepensjon

Bestemmelsene i § 10-8 gjelder tilsvarende for oppsatt ektefellepensjon under utbetaling

Kapittel 11 - Barnepensjon

§ 11-1 Vilkår for barnepensjon

Når et medlem dør, har gjenlevende barn rett til barnepensjon. Forsikringsgiver kan tilstå barnepensjon også til stebarn og pleiebarn som avdøde forsørget.

Pensjonen løper til utløpet av den måneden barnet fyller 20 år. Barnepensjon etter medlem som er død før 1.1.2001 løper likevel bare til utløpet av den måned barnet fyller 18 år. For disse kan forsikringsgiver tilstå hel eller delvis pensjon inntil 21 år dersom omsynet til barnets utdanning gjør det rimelig og barnet ikke forsørger seg selv og ikke har midler til det. Dør barnet tidligere, betales pensjonen til og med måneden etter døds måneden.

Barnepensjon løper fra og med den måned medlemmet dør.

Barnepensjon som skal opphøre pga. barnets alder, løper ut den måned hvor alderen nås.

§ 11-2 Beregning av barnepensjon

Full årlig barnepensjon skal utgjøre 15 prosent av det pensjonsgrunnlaget som det avdøde medlemmet hadde (nettopensjon). Med pensjonsgrunnlag menes pensjonsgrunnlag fastsatt etter reglene i §§ 4-1 til 4-7.

Er den avdødes pensjonsgivende medlemstid 30 år eller mer, ytes det full barnepensjon. Dersom den avdødes medlemstid er mindre enn 30 år, ytes det redusert barnepensjon. Pensjonen skal da utgjøre så mange trettideler av full pensjon som den avdøde hadde medlemsår.

Dersom den avdøde mottok avtalefestet pensjon eller alderspensjon, legges den faktiske medlemstiden den avdøde hadde til grunn ved beregning av pensjonen. Ellers skal den medlemstiden den avdøde ville ha fått ved å fortsette i stillingen fram til aldersgrensen legges til grunn.

Barnepensjon etter medlem som er død før 1.1.2001 beregnes likevel etter de satser og regler som gjaldt ved dødsfallet.

Har barnet rett til barnepensjon fra PKH etter både moren og faren, får barnet pensjon etter hver av dem.

§ 11-3 Regulering av barnepensjon

Regulering av barnepensjon under utbetaling foretas ved at pensjonsgrunnlaget reguleres årlig fra 1.5. i samsvar med lønnsveksten fram til fylte 20 år. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrekket forholdsmessig ned ut fra når i perioden pensjonen ble tatt ut.

Dersom et medlem med alderspensjon dør før omregningstidspunktet ved 65 eller 67 år, jf. § 7-13, skal pensjonsgrunnlaget ved beregning av barnepensjon etter dette kapittel omregnes ved at det oppreguleres med lønnsveksten fra fratrekketstidspunktet og fram til virkningstidspunktet for pensjonen.

Bestemmelsen i første ledd tredje punktum gjelder tilsvarende ved første regulering etter at pensjonsgrunnlaget er omregnet.

Pensjonsgrunnlaget for medlemmer som fratrer sin stilling uten rett til straks å få pensjon eller avtalefestet pensjon fra arbeidsgiver, jf. § 7-13 reguleres med lønnsveksten fram til tidspunktet det ytes pensjon etter denne pensjonsordningen.

Kapittel 12 - Utbetaling, tilbakekreving og krav om folketrygdytelser

§ 12-1 Betalingsmottaker

Utbetaling av pensjon skjer til den pensjonsberettigede. Barnepensjon til umyndige barn utbetales til barnets mor eller far eller til eventuell annen verge. Restpensjon utbetales til ektefellen. Etterlater pensjonisten seg ikke ektefelle, skjer utbetalingen til boet. Likestilt med ektefelle er registrert partner.

Utbetaling skal skje ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Dersom mottakeren ikke har slik konto kan forsikringsgiver bestemme at merkostnadene ved annen betalingsmåte avregnes i utbetalingen.

§ 12-2 Opplysningsplikt

Ethvert medlem og enhver som hever eller krever pensjon, er forpliktet til å gi forsikringsgiver de opplysninger, legitimasjoner og attester som er tilgjengelig for vedkommende og som forsikringsgiver trenger for å kunne ta stilling til pensjonskravet og utbetale pensjonen. Vedkommende må gi riktige og fullstendige svar på forsikringsgivers spørsmål.

Dersom det ved framsetting av pensjonskrav gis uriktige eller ufullstendige opplysninger som vedkommende vet eller må forstå kan medføre at det blir utbetalt pensjon som vedkommende ikke

har krav på, kan pensjonen reduseres eller falle bort etter bestemmelsene i forsikringsavtaleloven § 18-1.

§ 12-3 Tilbakekreving

Dersom pensjonisten har mottatt pensjon i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt.

Feil utbetalt pensjon kan også ellers kreves tilbakebetalt dersom pensjonisten, eller noen som har handlet på vegne av ham, uaktsomt har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes en feil fra pensjonsordningens side og pensjonisten burde ha forstått dette.

I andre tilfeller enn nevnt i foregående ledd kan for mye utbetalt pensjon kreves tilbake, dersom særlige grunner gjør det rimelig. Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner, skal det blant annet legges vekt på hvor lang tid det er gått siden den feilaktige utbetalingen fant sted, og om vedkommende har innrettet seg i tillit til utbetalingen. Krav om tilbakebetaling etter dette ledd er begrenset til det beløp som er i behold når vedkommende blir kjent med at utbetalingen var feilaktig.

Det feilutbetalte kan trekkes i fremtidige ytelser fra PKH.

§ 12-4 Renter

Den pensjonsberettigede kan kreve renter fra to måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt forsikringsgiver, men tidligst fra de enkelte terminbeløp forfaller til betaling. Dette gjelder bare dersom ikke annet følger av forsikringsavtaleloven § 18-4.

Ved tilbakekreving av pensjon kan forsikringsgiver kreve renter fra 1 måned etter at krav om tilbakebetaling ble framsatt, jf. forsinkelsesrenteloven § 2.

§ 12-5 Foreldelse

Krav på forfalte pensjonsterminer foreldes normalt 3 år fra forfall. Pensjonskravet som sådan foreldes normalt 10 år fra siste termin ble utbetalt eventuelt fra første gang det kunne vært krevet utbetaling, jf. forsikringsavtaleloven § 18-6.

§ 12-6 Krav etter folketrygdloven

Forsikringsgiver kan pålegge den pensjonsberettigede å søke om de ytelser vedkommende er berettiget til etter folketrygdloven. Dersom slik søknad ikke umiddelbart framsettes etter skriftlig pålegg fra forsikringsgiver, kan forsikringsgiver foreta samordning som om slike ytelser var tilstått, eventuelt kan forsikringsgiver bestemme at pensjonen i sin helhet skal falle bort.

Hvis departementet fastsetter nærmere regler for krav etter folketrygden i Statens pensjonskasse, gjøres tilsvarende bestemmelser gjeldende for denne pensjonsordningen.

Kapittel 13 – Anke

§ 13-1 Anke til Trygderetten

Vedtak om ytelser fra PKH kan ankes inn for Trygderetten, jf. lov av 16.12.1966, nr. 9.

Kapittel 14 – Ikrafttreden

Disse vedtekter gjelder fra 1.1.2025

Del II – Avtalefestet pensjon

Kapittel 1 – avtalefestet pensjon for årskull 1962 og eldre

§ 1 Innledende bestemmelser

Med avtalefestet pensjon - AFP - menes den pensjon en arbeidstaker har rett til med hjemmel i disse tariffbestemmelser. Fratreden med AFP skal være et tilbud om frivillig fratreden med pensjon.

Den som tar ut AFP kan ikke samtidig ta ut pensjon fra tjenstepensjonsordningen. Retten til å fratre med AFP skal for øvrig ikke berøre de rettigheter og plikter som følger av tjenstepensjonsordningens ordinære regler, herunder eventuelle særaldersgrenser.

Ordningen med AFP fra 62 år til 65 år er ikke en del av tjenstepensjonsordningen og finansieres særskilt. Fra 65 år inngår AFP som en del av rettighetene fra tjenstepensjonsordningen, uavhengig av om pensjonisten mottar pensjon beregnet etter reglene i pensjonskassen, eller i henhold til § 5, første ledd.

§ 2 Pensjonsalder

Arbeidstakere som har fylt 62 år, fratrer med minst 10 % av full stilling og fyller vilkårene i § 3, har rett til avtalefestet pensjon i samsvar med § 5, første ledd.

Medlemmer av kommunale/fylkeskommunale tjenstepensjonsordninger har rett til AFP beregnet etter reglene i pensjonsordningen, dersom de har fylt 65 år, har fratrådt med minst 10 % av full stilling, og enten har minst 10 års medlemskap i pensjonsordningen etter fylte 50 år eller fyller vilkårene i § 3.

§ 3 Vilkår

For å få rett til AFP må arbeidstakeren være tilsatt i lønnet arbeid fram til uttakstidspunktet.

Arbeidstakere som må slutte i arbeid på grunn av sykdom anses likevel som tilsatt i hele sykepengeperioden, likevel ikke lenger enn 52 uker.

Arbeidstakeren må ha vært sammenhengende tilsatt i minst 20 % stilling, med en pensjonsgivende inntekt som på årsbasis overstiger grunnbeløpet i folketrygden, jf. § 4, hos samme arbeidsgiver eller annen arbeidsgiver med pensjonsordning omfattet av overføringsavtalen mellom offentlige tjenstepensjonsordninger de siste 3 år. Sammenhengende medlemskap i arbeidsgivers tjenstepensjonsordning regnes i denne forbindelse som sammenhengende tjeneste.

De som permitteres i samsvar med permitteringsloven av 6.5.1988 beholder retten til AFP i den tiden de er permittert. Det samme gjelder de som har velferdspermisjon i inntil 3 måneder og de som har permisjon i medhold av Hovedavtalen eller Hovedtariffavtalen for å inneha offentlig verv eller tillitsverv.

Det er et vilkår at arbeidstakeren ikke mottar noen tjenstepensjon eller andre ytelser som er finansiert av arbeidsgiver på uttakstidspunktet, uten motsvarende arbeidsplikt.

AFP kan likevel tilstås arbeidstakere som oppbærer en delvis uførepensjon finansiert av arbeidsgiver. Dette gjelder også de som på grunn av særaldersgrense har fått omregnet uførepensjonen til alderspensjon ved nådd aldersgrense.

Se § 8, andre og tredje ledd, vedrørende de som får utbetalt ytelser fra folketrygden.

Arbeidstakeren må oppfylle opptjeningskravene i § 4.

Vilkårene i § 3 gjelder ikke for pensjon beregnet etter reglene i § 5, tredje ledd for dem som fyller kravet om 10 års medlemskap i pensjonsordningen etter fylte 50 år, jf. § 2, annet ledd.

§ 4 Opptjeningskrav

I tillegg til at kravene mht. alder i § 2, første ledd og yrkesaktivitet i § 3 må være oppfylt, må vedkommende på uttakstidspunktet fylle følgende vilkår:

1. Arbeidstakeren må ha en pensjonsgivende inntekt som på årsbasis overstiger grunnbeløpet i folketrygden, og dessuten ha hatt en tilsvarende pensjonsgivende inntekt i året før uttaksåret.
2. Arbeidstakeren må ha hatt minst 10 år med poengopptjening i folketrygden i perioden fra og med det år vedkommende fylte 50 år til og med året før uttaksåret.
3. Arbeidstakeren må i de 10 beste år i perioden fra og med 1967 til og med året før uttaksåret ha hatt en gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt på minst 2 ganger folketrygdens grunnbeløp.

Dersom poengtall ikke er fastsatt for året før uttaksåret, fastsettes et foreløpig poengtall på grunnlag av foreliggende opplysninger om pensjonsgivende inntekt i det aktuelle året.

Med pensjonsgivende inntekt menes inntekt som nevnt i folketrygdloven § 3-15, det vil i hovedsak si personinntekt unntatt pensjon.

Når den pensjonsgivende inntekt etter bestemmelsene skal vurderes i forhold til folketrygdens grunnbeløp, skal vurderingen skje i forhold til grunnbeløpet i det år inntekten falt.

§ 5 Pensjonens sammensetning

Fra 62 til 67 år består AFP av grunnpensjon, tilleggspensjon/sært tillegg og et AFP-tillegg som utgjør kr 20 400 pr. år, samt eventuelt et tillegg for forsørget ektefelle. Full pensjon, før AFP-tillegget, tilsvarer ugradert uførepensjon som pensjonisten ville fått beregnet etter reglene i folketrygdloven kapittel 3, slik de lød før lov 16. desember 2011 nr. 59 om endringer i folketrygdloven trådte i kraft, likevel slik at grunnpensjon fastsettes etter reglene i folketrygdloven § 3-2. Det gis ikke poengtillegg etter § 7-3 nr. 3 i tidligere lov 17.6.1966 nr. 12 om folketrygd. Det skal heller ikke tas hensyn til en avdød ektefelles poengopptjening eller trygdetid. Forsørgingstillegg ytes etter reglene for alderspensjon i folketrygdloven § 3-24, men slik at det bare ytes tillegg for forsørging av ektefelle som er 60 år eller eldre.

Pensjonen kan ikke overstige 70 % av tidligere pensjonsgivende inntekt i folketrygden på årsbasis ved fratredelsen, jf. forskrift av 30.11.2010 nr. 1493 om kombinasjon av avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og arbeidsinntekt (pensjonsgivende inntekt) § 3.

Fra den første i måneden etter fylte 65 år beregnes AFP etter reglene i pensjonsordningen dersom vilkårene for dette i § 2, annet ledd er til stede og dersom det gir en høyere utbetaling enn etter § 5, første ledd.

§ 6 Regulering av pensjonen

Pensjonen reguleres årlig med virkning fra 1.5. Pensjonen, unntatt forsørgingstillegg og AFP-tillegg, reguleres i samsvar med gjennomsnitt av lønns- og prisveksten.. Reguleringsfaktor etter folketrygdloven § 19-14 andre ledd legges til grunn. Ved første reguleringstidspunkt etter pensjonsuttak i månedene juni til april settes fratrekket forholdsmessig ned ut fra når i denne perioden pensjonen ble tatt ut. Ved regulering av forsørgingstillegg legges reguleringsfaktoren etter folketrygdloven § 19-14 tredje ledd til grunn.

§ 7 AFP og arbeidsinntekt

Dersom pensjonisten har pensjongivende inntekt etter uttaket av avtalefestet pensjon, skal pensjonen, inkludert eventuelle vedtektsfestede tillegg, reduseres med samme prosentandel som den nye pensjongivende inntekten utgjør av den tidligere pensjongivende inntekten. For medlemmer født i 1962 eller tidligere gjelder det likevel en toleransegrense tilsvarende 0,26 ganger folketrygdens grunnbeløp (G). Pensjongivende inntekt innenfor denne grensen medfører ikke reduksjon av pensjonen.

Dersom pensjonisten har fått utbetalt for mye eller for lite pensjon, skal det foretas et etteroppgjør. Forskrift av 30.11.2010 nr. 1493 om kombinasjon av avtalefestet pensjon for medlemmer av Statens pensjonskasse og arbeidsinntekt (pensjongivende inntekt) gjelder tilsvarende.

Denne bestemmelsen gjelder likevel ikke for dem som får sin pensjon beregnet etter pensjonsordningens ordinære regler, jf. § 5 tredje ledd.

§ 8 Virkningstidspunkt mv.

AFP kan tidligst ytes fra og med kalendermåneden etter at pensjonsalder iht. § 2 er nådd og vedkommende har satt fram krav om ytelser. Pensjon kan imidlertid først iverksettes fra lønnsopphør. Det kan gis etterbetaling for inntil 3 kalendermåneder før den måned kravet ble satt fram, forutsatt at øvrige vilkårene er oppfylt.

Dersom vedkommende mottar arbeidsavklaringspenger, uføretrygd eller etterlattepensjon fra folketrygden, inntreffer retten til AFP tidligst fra og med kalendermåneden etter den kalendermåned ytelser som nevnt falt bort. Retten til AFP faller bort fra og med den kalendermåned vedkommende mottar slike ytelser fra folketrygden. Denne begrensning gjelder likevel ikke for AFP beregnet etter reglene i pensjonsordningen, jf. § 5, tredje ledd.

Det kan heller ikke tas ut avtalefestet pensjon samtidig med alderspensjon fra folketrygden. Er det tatt ut alderspensjon fra folketrygden, må den stanses før det gis avtalefestet pensjon. Det kan heller ikke ytes avtalefestet pensjon etter denne ordningen til en person som mottar eller har mottatt avtalefestet pensjon etter AFP-tilskottsloven.

Retten til AFP faller bort fra og med kalendermåneden etter at vedkommende fyller 67 år. Med arbeidsgivers samtykke kan arbeidstakere ta ut delpensjon.

§ 9 Anke

Vedtak om ytelser fra AFP kan ankes inn for Trygderetten, jf. lov av 16.12.1966, nr. 9.

Kapittel 2 - Avtalefestet pensjon for årskull 1963 og yngre

§ 1 Omfang

Bestemmelsene i dette kapittelet gjelder for arbeidstakere som er født i 1963 eller senere. Bestemmelsene gjelder ikke undervisningspersonale så lenge disse er omfattet av Statens pensjonskasse.

§ 2 Vilkår som må være oppfylt ved fylte 62 år for rett til livsvarig avtalefestet pensjon

En arbeidstaker kan gis avtalefestet pensjon dersom følgende vilkår er oppfylt ved fylte 62 år:

a. Vedkommende har vært arbeidstaker i minst 7 av de siste 9 årene hos arbeidsgiver omfattet av tariffavtale om avtalefestet pensjon i KS' tariffområde, eller hos en arbeidsgiver med tilsvarende avtale om avtalefestet pensjon som inngår i vilkårsprøving for rett på avtalefestet pensjon fra Statens pensjonskasse. I denne perioden inngår også tid arbeidstakeren har vært omfattet av en avtalefestet pensjonsordning som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven og dette gjør at ansiennitetskravet oppfylles, forutsatt at slik tid inngår i vilkårsprøving for rett på avtalefestet pensjon fra Statens pensjonskasse.

Vilkårene i denne bokstav a og bokstav b må være oppfylt samtidig for å gi ansiennitet. Kravet til 7 av siste 9 årene i en stilling tilknyttet AFP skal regnes fra og med dagen arbeidstakeren fyller 53 år og fram til dagen før fylte 62 år. Et år regnes som 365 dager. Bare de dagene arbeidstakeren oppfyller ansiennitetsvilkårene, skal medregnes i ansiennitetsperioden.

Stillingen må være vedkommendes hovedarbeidsforhold, og stillingsandelen må i gjennomsnitt utgjøre minst 20 prosent av full stilling. Gjennomsnittlig stillingsandel i kalenderåret må minst utgjøre 20 prosent av en full stilling dersom arbeidstakeren arbeider alle månedene i kalenderåret. Arbeider ikke arbeidstakeren i alle årets måneder, kreves minst 20 prosent stilling av full stilling hver arbeidsmåned eller kvartal. Sesongarbeidere må hvert år ha utført arbeid i et AFP-virksomhet som minst tilsvarer 20 prosent av en full stilling.

Ved vurderingen av arbeidsforholdet skal faktisk arbeidet tid legges til grunn. Dersom arbeidstaker i perioder er forhindret fra å utføre arbeidet på grunn av sykdom eller skade, kan det formelle arbeidsforholdet legges til grunn.

Ved samtidige ansettelsesforhold kan stillingsandelene legges sammen. Samtidige stillingsandeler i stillinger i AFP-virksomhet skal legges sammen ved vurderingen av om ansiennitetskravet ved fylte 62 år er oppfylt. Ved samtidige stillinger der én stilling er tilknyttet en AFP-virksomhet og en annen stilling ikke, regnes stillingen med høyest faktisk arbeidet tid som hovedarbeidsforhold. Dersom faktisk arbeidet tid i stillingene er den samme, skal stillingen med høyest pensjongivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15 regnes som hovedarbeidsforhold.

En arbeidstaker som er fraværende fra stillingen på grunn av permisjon etter lov eller tariffavtale, opptjener ansiennitet i permisjonsperioden. Permisjon under ansettelsesforholdet i en statlig stilling som gir pensjonsopptjening i Statens pensjonskasse etter avtale om medregning av permisjon uten lønn og annet midlertidig fravær som pensjongivende tjenestetid i Statens pensjonskasse (permisjonsavtalen), gir også opptjening av ansiennitet. En arbeidstaker tjener også opp ansiennitet ved fravær på grunn av streik eller lockout. Det samme gjelder fravær på grunn av permittering i fritaksperioden som følger av permitteringslønnsloven. Det er et vilkår for å opptjene ansiennitet etter denne bestemmelsen at arbeidstakeren hadde oppfylt øvrige ansiennitetsvilkår dersom fraværet ikke skjedde.

b. Vedkommende har i de samme 7 av de siste 9 årene ikke hatt annen inntekt som overstiger pensjongivende inntekt fra arbeidsgivere omfattet av bokstav a.

Som annen inntekt regnes:

- 1) pensjonsgivende inntekt etter folketrygdloven § 3-15 fra virksomhet som ikke er omfattet av AFP,
- 2) sykepenger knyttet til arbeidsforhold i virksomhet som ikke er omfattet av AFP,
- 3) dagpenger ved permittering mottatt på grunn av bortfall av arbeidsinntekt i en virksomhet som ikke er omfattet av AFP,
- 4) alderspensjon eller tidligpensjon mottatt fra virksomhet, forsikringsselskap, pensjonskasse eller annen pensjonsleverandør,
- 5) kollektiv livrente,
- 6) individuell livrente når premien helt eller delvis er betalt av nåværende eller tidligere arbeidsgiver,
- 7) utbytte og andel av overskudd fra foretak arbeidstakeren har en betydelig eierandel i. Som betydelig eierandel regnes en eierandel som utgjør 20 prosent eller mer og som er eiet direkte eller indirekte av arbeidstakeren, herunder gjennom et foretak som arbeidstakeren har bestemmende innflytelse over. Likt med eierandel som utgjør 20 prosent eller mer, anses eierandel som gir rett til et utbytte på 20 prosent eller mer, eller som gir rett til å stemme for 20 prosent eller mer,
- 8) inntekt, utbytte, konsernbidrag eller overskudd som er betalt til eller på annen måte tilordnet et foretak arbeidstaker direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse over. Som bestemmende innflytelse regnes innflytelse som arbeidstakeren har når han eller hun direkte eller indirekte eier mer enn 50 prosent av aksjene eller andelene i et foretak, har flertallet av stemmene i et foretak, eller har rett til å velge eller avsette et flertall av styrets medlemmer
- 9) inntekter som nevnt under bokstav a-h fra utlandet

c. Vedkommende har de siste 3 årene før fylte 62 år ikke mottatt pensjon eller annen ytelse uten motsvarende arbeidsplikt fra arbeidsforhold der den årlige verdien av ytelsene tilsvarer 1,5 ganger folketrygdens grunnbeløp eller mer. Et år regnes fra fødselsdag til dagen før den påfølgende fødselsdag. Første punktum omfatter ikke uføretrygd fra folketrygden og uførepensjon fra en privat eller offentlig tjenstepensjonsordning. Som ytelse uten motsvarende arbeidsplikt regnes blant annet:

- 1) alderspensjon fra tjenstepensjonsordning,
- 2) fripolise, pensjonskapitalbevis eller pensjonsbevis,
- 3) gavepensjon,
- 4) sluttvederlag,
- 5) fordel som oppstår ved stillingsreduksjon uten tilsvarende reduksjon i pensjonsgivende inntekt med mindre det dreier seg om et generelt seniorpolitisk tiltak.

Ved beregning av den årlige verdien av ytelsene, legges det til enhver tid gjeldende grunnbeløpet til grunn

Som ytelse uten motsvarende arbeidsplikt regnes blant annet ikke:

- 6) arbeidsavklaringspenger og uføretrygd fra folketrygden og uførepensjon fra tjenstepensjonsordning,
- 7) omstillingsstønad og gjenlevendepensjon fra folketrygden,
- 8) utbetalinger fra ektefelles eller samboers tjenstepensjonsordning,
- 9) ytelse utbetalt med hjemmel i dekningsloven §§ 9-3 eller 9-6 eller i medhold av lønnsgarantiloven,
- 10) erstatning etter urettmessig oppsigelse eller avskjed ved dom eller bekreftelse fra arbeidsgiver,
- 11) lønn og annet vederlag til arbeidstakers etter arbeidsgivers oppsigelse eller avskjed, så lenge kompensasjonen ikke overstiger lønnsnivået for stillingen i dens regulære oppsigelsestid.

En arbeidstaker som er født i 1963, og som ikke oppfyller ansiennitetskravet i første ledd bokstav a og b, kan likevel gis avtalefestet pensjon dersom vedkommende på uttakstidspunktet for avtalefestet pensjon har ti års samlet pensjonsgivende medlemstid i tjenstepensjonsordningen i KS' tariffområde eller i pensjonsordning som går inn under overføringsavtalen med Statens pensjonskasse, og

vedkommende har vært ansatt i en virksomhet omfattet av offentlig avtalefestet pensjon i minst 3 av de siste 5 årene ved fylte 62 år.

For arbeidstakere som er født i årene 1964 til 1966, gjelder tilsvarende, likevel slik at tallene «3» og «5» øker med ett år for hvert år arbeidstakeren er født etter 1963. Øvrige vilkår etter første ledd gjelder tilsvarende i den aktuelle perioden.

Avtalefestet pensjon gis ikke til arbeidstakere som har mottatt uføretrygd fra folketrygden etter fylte 62 år. Tidsrom der uføretrygd ikke er kommet til utbetaling, men vedkommende har hatt rett til å få tilbake uføretrygden etter reglene i folketrygdloven § 12-10 tredje ledd, skal ikke regnes som tidsrom med mottak av uføretrygd. Utbetaling av uføretrygd etter fylte 62 år som følge av etteroppgjør for tidsrom før fylte 62 år regnes heller ikke som mottak av uføretrygd ved vurdering av vilkåret. En arbeidstaker som har rett til, men som ikke har mottatt uføretrygd etter fylte 62 år, har rett til AFP dersom vedkommende senest ved uttak av pensjonen sier fra seg uføretrygden, med virkning fra og med måneden etter fylte 62 år.

§ 3 Vilkår som må være oppfylt ved uttakstidspunktet for rett til livsvarig avtalefestet pensjon

En arbeidstaker kan gis avtalefestet pensjon dersom følgende vilkår er oppfylt ved uttakstidspunktet:

Vedkommende har de siste tre årene før uttakstidspunktet sammenhengende vært ansatt og reell arbeidstaker hos en arbeidsgiver omfattet av tariffavtale om avtalefestet pensjon i KS' tariffområde eller hos en arbeidsgiver med tilsvarende avtale om avtalefestet pensjon 5 som inngår i vilkårsprøving for rett på avtalefestet pensjon fra Statens pensjonskasse. Stillingsandelen må utgjøre minst 20 prosent av full stilling. Ved samtidige ansettelsesforhold kan stillingsandelene legges sammen. Stillingsandel må på årsbasis utgjøre 20 prosent eller mer av en full stilling de siste tre årene før uttak av AFP eller minimum 20 prosent hver måned eller kvartal. Samtidige stillingsandeler skal legges sammen i de samme periodene. Ved vurderingen av stillingsandel legges faktisk arbeidstid til grunn. Ved beregning av uker regnes en uke som syv dager. Sesongarbeidere må hvert år ha utført arbeid i et AFP-virksomhet som minst tilsvarer 20 prosent av en full stilling.

Er virksomheten konkurs eller arbeidstakeren oppsagt grunnet virksomhetens eller arbeidsgiverens forhold, anses arbeidstakeren likevel som reell arbeidstaker i den ordinære oppsigelsestiden forutsatt at vedkommende søker om og oppfyller øvrige vilkår for AFP før utløpet av arbeidsforholdets ordinære oppsigelsestid. En arbeidstaker som er fraværende fra stillingen på grunn av permisjon etter lov eller tariffavtale, opptjener ansiennitet i permisjonsperioden. Permisjon under ansettelsesforholdet i en statlig stilling som gir pensjonsopptjening i Statens pensjonskasse etter avtale om medregning av permisjon uten lønn og annet midlertidig fravær som pensjonsgivende tjenestetid i Statens pensjonskasse (permisjonsavtalen), gir også opptjening av ansiennitet. En arbeidstaker tjener også opp ansiennitet ved fravær på grunn av streik eller lockout. Det samme gjelder fravær på grunn av permittering i fritaksperioden som følger av permitteringslønnsloven. Det er et vilkår at arbeidstakeren ville fylt vilkårene i denne bestemmelsen dersom fraværet ikke hadde skjedd.

b. Vedkommende har en pensjonsgivende inntekt som omregnet til årsinntekt overstiger folketrygdens grunnbeløp på uttakstidspunktet, og hadde i det foregående inntektsåret en pensjonsgivende inntekt som oversteg gjennomsnittlig grunnbeløp dette året.

c. Vedkommende verken er eller har vært mottaker av avtalefestet pensjon som det gis statstilskott til etter AFP-tilskottsloven, avtalefestet pensjon som en tidligpensjonsordning i perioden mellom fylte 62 og 67 år, uføretrygd fra folketrygden etter fylte 62 år, betinget tjenestepensjon eller alderspensjon etter Del I kapittel 2 § 13-1 andre ledd, fra denne eller fra tilsvarende tjenestepensjonsordninger.

Som unntak fra kravet i første ledd bokstav a tillates det opptil 26 uker uten å være ansatt og reell arbeidstaker, forutsatt at arbeidstakeren på uttakstidspunktet er ansatt og reell arbeidstaker og at arbeidstakeren tre år før uttakstidspunktet er ansatt. I tillegg tillates det opptil 78 uker uten å være reell arbeidstaker ved mottak av sykepenger, arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden, uansett når i treårsperioden fraværet skjer, forutsatt at arbeidstakeren er ansatt på uttakstidspunktet og tre år før dette.

Er arbeidstakeren permittert på uttakstidspunktet eller har vært permittert i løpet av de siste tre årene før uttakstidspunktet, skal vilkårene i paragrafen her anses oppfylt dersom arbeidstakeren hadde oppfylt vilkårene om permitteringen ikke var iverksatt, og permitteringen ikke overstiger rammene i permitteringslønsloven. Det samme gjelder ved permisjon når retten til permisjon følger av lov eller tariffavtale.

§ 4 Grunnlaget for beregning av avtalefestet pensjon

Grunnlaget for beregning av avtalefestet pensjon skal være pensjonsbeholdningen beregnet etter folketrygdloven § 20-4, omregnet til en beholdning for avtalefestet pensjon med en opptjeningssats på 4,21 prosent. Pensjonsopptjening til og med kalenderåret arbeidstakeren fylte 61 år, tillegges pensjonsbeholdningen. Grunnlaget svarer til den inntekten mv. det beregnes opptjening av etter folketrygdloven kapittel 20, likevel begrenset til og med det kalenderåret arbeidstakeren fylte 61 år. For år før 2010 fastsettes grunnlaget ut fra den inntekten mv. det beregnes opptjening av etter folketrygdloven § 20-21 med tilhørende forskrifter. For år fra og med 2010 fastsettes grunnlaget ut fra den inntekten mv. det beregnes opptjening av etter folketrygdloven § 20-5, § 20-6, § 20-7, § 20-7a og § 20-8 med tilhørende forskrifter.

Dersom AFP tas ut det kalenderåret arbeidstakeren fyller 62 år, skal pensjonen beregnes på grunnlag av inntekten til og med det kalenderåret vedkommende fylte 60 år. Grunnlaget for det kalenderåret vedkommende fylte 61 år, skal gis virkning for pensjonen fra januar året etter at formues- og inntektsskatt er fastsatt. Grunnlaget skal oppjusteres i samsvar med lønnsveksten fra inntektsåret fram til virkningstidspunktet. Årlig pensjon økes deretter med 4,21 prosent av det oppjusterte grunnlaget, dividert med delingstallet etter folketrygdloven § 20-13 som gjelder på virkningspunktet for økningen.

§ 5 Uttak av avtalefestet pensjon

Avtalefestet pensjon kan tidligst utbetales fra og med måneden etter fylte 62 år, og tidligst fra og med måneden etter den måneden da kravet ble satt fram. Årlig pensjon framkommer ved å dividere opptjeningen beregnet etter § 4 med folketrygdens delingstall på uttakstidspunktet.

Pensjonsopptjening som tilføres pensjonsbeholdningen etter uttak, omregnes til pensjon på tilsvarende måte som etter folketrygdloven § 20-17. Dersom uttaket skjer etter fylte 70 år, benyttes delingstallet ved fylte 70 år.

Pensjonen kan ikke tas ut gradert.

Pensjonen kan fritt kombineres med arbeidsinntekt uten avkorting.

Arbeidstakeren må selv sette fram krav om avtalefestet pensjon. Krav om pensjon kan tidligst settes fram fire måneder før ønsket uttaksdato. Det kan ikke søkes om uttak av avtalefestet pensjon med tilbakevirkende kraft.

Pensjonen utbetales i utlandet uten begrensninger.

Utbetaling av pensjon skjer til den pensjonsberettigede. Pensjonen utbetales til og med måneden pensjonisten dør. Restpensjon utbetales til ektefellen. Etterlater mottakeren seg ikke ektefelle, skjer utbetalingen til boet. Likestilt med ektefelle er registrert partner

Pensjonen kan stanses dersom pensjonisten ber om det, men den kan da ikke gjenopptas.

§ 6 Regulering av avtalefestet pensjon

Regulering av avtalefestet pensjon under utbetaling skjer årlig med virkning fra 1. mai. Pensjonen reguleres i samsvar med et gjennomsnitt av lønns- og prisveksten. Reguleringsfaktoren etter folketrygdloven § 20-18 andre ledd skal legges til grunn. Ved første regulering etter at uttaket startet, skal pensjonen reguleres ut fra når på året pensjonen tas ut.

§ 7 Tilbakekreving av feilutbetalinger mv.

Dersom et medlem har mottatt en ytelse etter disse tariffbestemmelser i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt. Pensjonsinnretningen kan også kreve ytelsen tilbake når et medlem eller noen som har handlet på medlemmets vegne, uaktsomt har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra pensjonsinnretningens side og mottakeren burde ha forstått dette.

I andre tilfeller enn nevnt i første ledd kan det som er utbetalt for mye, kreves tilbake dersom særlige grunner gjør det rimelig. Ved vurderingen av om det foreligger særlige grunner, skal det legges vekt på blant annet hvor lang tid det er gått siden den feilaktige utbetalingen fant sted, og om vedkommende har innrettet seg i tillit til utbetalingen. Kravet om tilbakebetaling etter dette leddet er begrenset til det beløp som er i behold når vedkommende blir kjent med at utbetalingen var feilaktig.

Et beløp som blir krevd tilbake etter første eller andre ledd, kan dekkes ved trekk i fremtidige ytelser eller kreves tilbakebetalt. Trekk i ytelser avbryter foreldelsesfristen etter lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer. Det kan kreves renter etter lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 8 Anke

Vedtak om AFP kan ankes inn for Trygderetten, jf. lov av 16.12.1966, nr. 9. Saksbehandlende pensjonsleverandør skal sende kopi av sakspapirer til det partssammensatte samarbeidsutvalget for pensjon i Spekter Helse.

Twist om forståelsen av disse tariffbestemmelsene knyttet til enkeltsaker kan avgjøres av det partssammensatte samarbeidsutvalget for pensjon. Slike enkeltsaker skal sendes via den søknadsbehandlende pensjonsleverandør som sørger for videresendelse til det partssammensatte samarbeidsutvalget for pensjon.

§ 9 Administrasjon

Livsvarig AFP administreres av aktuell pensjonsinnretning som har ansvaret for korrekt pensjonsutbetaling. Dersom arbeidsgiver ikke har etablert pensjonsordning, står arbeidsgiver ansvarlig for ytelsen.

§ 10 Opplysningsplikt

Ved søknad om avtalefestet pensjon plikter søkeren å gi de opplysningene som er nødvendige for at pensjonsinnretningen skal kunne vurdere om vedkommende har rett til avtalefestet pensjon. Mottakere av avtalefestet pensjon plikter å opplyse pensjonsinnretningen om endringer som kan ha betydning for pensjonens størrelse eller for om vedkommende fortsatt har rett til pensjonen.

§ 11 Særskilte tilfeller

Selv om arbeidstakeren ikke oppfyller vilkårene for rett til AFP, kan vedkommende likevel få rett til AFP dersom særlige grunner foreligger. Unntaket gjelder krav som er framsatt til og med 31. desember 2026.

Leverandørene skal halvårlig rapportere til Pensjonskontoret om praksis og bruk av unntaksbestemmelsen. Det er særlig viktig med informasjon om avslagspraksis.

§ 12 Overgangsordning

Ansatte i virksomhet med offentlig tjenstepensjonsordning der virksomheten har ansatte med særaldersgrense og virksomheten ikke er omfattet av privat AFP-ordning eller AFP som tidligpensjonsordning, kan ved virksomhetens tilslutning til AFP-ordningen få medregnet tidligere tjenestetid i virksomheten i vurderingen av kvalifikasjonskravene. Overgangsordningen gjelder i ett år fra 1. januar 2025.